

METSZET

ÉPÍTÉSZET | ÚJDONSÁGOK | SZERKEZETEK | RÉSZLETEK

TÉMA:

Agora Covid idején

A kolléga megjegyzései

Jelszerű kettősség

MUNKAHELY

Égre nyíló tető
Egy pub új élete

Találkozás a Loffice
épülettel

Egyensúly és flexibilitás

ÉPÍTÉS TERVEZŐI NAPOK 2021

Helyszín:

Bara Hotel konferenciaközpontja (Budapest, XI. Hegyalja út 34–36.)

Időpont:

március 25. / április 22. / május 20. / szeptember 23. / október 14. / november 4.

A sorozat szakmai védnöke:

Dr. **Takács** Lajos egyetemi docens (BME)
az Építészmérnöki Kar Épületszerkezettani Tanszékének vezetője

Időpontok és témák:

2021. március 25.

Hőhidak és közel nulla – mi sikerült félre?

Szakmai szervező és levezető:

Pataky Rita mestertanár, BME Épületszerkezettani Tanszék

2021. április 22.

Vízszigetelések anyagválasztása és mesterfogásai

Szakmai szervező és levezető:

Dr. Kakasy László címzetes egyetemi docens, BME Épületszerkezettani Tanszék

2021. május 20.

Felújítások dilemmái – tartósság kontra korhűség?

Szakmai szervező és levezető:

Dr. Dobszay Gergely egyetemi docens BME Épületszerkezettani Tanszék

2021. szeptember 23.

Tetők, tetőtérbeépítések 2021-ben – vastagság, komfort, gyakorlat

Szakmai szervező és levezető:

Horváth Sándor egyetemi adjunktus BME Épületszerkezettani Tanszék

2021. október 14.

Szerelt technológiák – az idő szorításában...

Szakmai szervező és levezető:

Dr. Becker Gábor egyetemi tanár BME Épületszerkezettani Tanszék

2021. november 4.

Tűzvédelmi irányelvek – merre tovább?

Szakmai szervező és levezető:

Dr. Takács Lajos és **Szikra** Csaba tudományos munkatárs, BME Épületgépészeti- és Épületenergetikai Tanszék

Részvételi díj:

3150 Ft + Áfa (4000 Ft)

Az ár tartalmazza az ebédet és a kávészüneti frissítőt, valamint minden résztvevő bruttó 1000 Ft értékben **visszatérítést** kap a www.tervlap.hu rendszerben

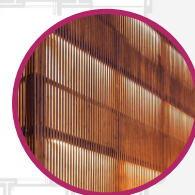
Jelentkezés:

Jelentkezés:

www.artifexkiado.hu

Személyes részvétellel csak akkor tartjuk meg a konferenciát, ha ezt az akkor érvényes járványügyi szabályok lehetővé teszik.

Amennyiben egy konferenciát csak online módon lehet megtartani, akkor a személyes részvételre való jelentkezéseket online részvételre módosítjuk.

JELENTKEZÉS:

Tájékoztatás: Artifex Kiadó Kft. | +36-1-783-1711 | info@artifexkiado.hu

- 01 YOURSPACE
MODULÁRIS
IRODASZIGET
02 FLIGHTHUB IRODA,
ÉPÍTÉS: ACDF
ARCHITECTURE

FOTÓ | v2com
SZERZŐ | Csanády Pál

KÉT KÉP.

—Az elsőt egy otthoni környezetben kialakítható irodára egy elképzelés (sőt, termék), a másodikon egy iroda, ami valójában akár nappali is lehetne, háttérben étkezővel.

KORTÜNETEK.

—Míg a dobozba zárt irodát kifejezetten a világjárvány idejére fejlesztették – több cég is kirukkolt hasonlóval –, az irodában csocsózó fiatalok látványa informatikai, kreatívipari cégeknél nem ritka. De mindkettőt a magánélet és munka összeecsúsásáról szól. Baj ez? Évezredekig nem is létezett a magánélet és munkahely fogalma – csak az ipari forradalom táján alakult ki a ma megszokottnak mondható kettősség. S míg a középkort a várak (esetleg lakótornyok), majd a templomtornyok (csarnoktemplomok) versengése fémjelezte az építésben, az újkorral a paloták, majd kulturális paloták jelezték a családok, városok státuszát. A huszadik században viszont már egyértelműen és nagyon tipikusan az irodaépületek a kivagyiság szimbólumai. Minél magasabb, elegánsabb, egyedibb, modernebb magasházak vagy éppen felhőkarcolók.

Trendfordulót jelent a „hómofisz” óriási arányú, kényszerű elterjedése? Most még nem lehet tudni. Meglátjuk, hogy a zöld gondolattal összeecsengő távmunka milyen lendületet kap a világjárvány egy-szeri lehetősége nyomán. Mindenesetre a szülők otthoni bedobozolása aligha előremutató...

Lapunk 2020/4 számában a 39. oldalon, a Budapest ONE irodaház bemutató cikkünkben hiányosan jelent meg a stáblista, kimaradt a belsőépítész tervező cég, a Zenit Home Kft. neve, amiért a felelős tervezők elnézést kérnek. Mi a magunk részéről is gratulálunk a belsőépítész tervező csapatnak: Balogh Diána okl. építészmérnöknek, Csáki Patrícia okl. építészmérnöknek, Sárfi-Tóth Anett okl. építészmérnöknek, Takács Zsanett okl. építészmérnöknek és Vass Orsolya építőművésznék a szép munkához!

IMPRESSZUM |

Kiadja az Artifex Kiadó Kft., 1119 Budapest, Bikszádi utca 25. | 36-1-783-1711 | info@artifexkiado.hu | www.tervlap.hu, www.epitesimegoldasok.hu, www.artifexkiado.hu, www.kamaraikepzesek.hu, www.cpr.hu | ISSN 2061-2710 | Terjesztő: Magyar Posta Zrt. | Hirdetésfelvétel, termékek: Sárdy Csaba 36-20-240-7232 | Alapító-főszerkesztő: Szende Árpád | Főszerkesztő, felelős kiadó: Csanády Pál 36-20-312-4514 | Főszerkesztő-helyettes: Ware-Nagy Orsolya | Szerkesztő: Dobossy Edit | Szakmai tanácsadók: Csajbók Csaba, Vukosavljev Zorán, Wesselényi-Garay Andor, Gáspár László, Katona Vilmos, Nagy Sándor, Czifágy Tamás (Győr), Lengyel István (Debrecen), Patartics Zorán (Pécs), Ripszám János (Siófok) | Lapterv: Salt Communication Kft. | Tördelés és nyomdai előkészítés: Csányi Tamás, xfergrafika.hu | Nyomda: D-Plus | Olvasószerkesztő: Sólyom Beáta | Előfizetés egy évre: 6900 Ft, két évre: 12 900 Ft, három évre: 17 900 Ft. Előfizetés kizárólag elektronikusan a terlvap építész közösségi portálon keresztül: www.tervlap.hu | Az építészeti alkotásokat bemutató cikkek lektoráltak. E számunk címlapja Palkó György fotójának felhasználásával készült.

M923 – ÚJDONSÁG A MAARS LIVING WALLS-TÓL

A fal, ami flexibilis teret és jó munkahelyi légkört teremt

Ha napjainkban valamire igazán szükség van akkor az nem más, mint igényeink gyors és azonnali kiszolgálása, legyenek ezek akár TV-műsorok, online streamelhető sorozatok, melyeket – s itt a lényeg – bárhol, bármikor nézhetünk. Az "itt és most" előnyeiket gyakran keressük a munkában a home office és a rugalmas munkaidő lehetőségein keresztül.

A munkahely kialakítása

Az építészet nem öncélú alkotás, a funkciónak alárendelve törekszik az önkifejezésre. Egy építészeti alkotás használói gyakran tovább alakítják a tereket, a hely rendeltetésének megfelelően saját egyéniségükre szabva azt. A modern vállalati kultúrák támogatják ezt a törekvést az építészet adta lehetőségek, szabályszerűségek betartásával, biztosítva ezzel a jó munkahelyi légkört és ezáltal a személyes kibontakozást. Ezek az alapgondolatok vezérelték a tervezőket az M923 megalkotásakor is.

Nyitott terek vagy zárt cellák

Vagy mindkettő együtt. A munkahelynyitottsága elősegíti a közvetlen kommunikációt és a jó együttműködést, de az egyénnek szüksége van egy jól behatárolt saját zónára is, ahol az elmélyült munkavégzésre is lehetősége nyílik. A rendelkezésre álló térelválasztók többsége

nem elég rugalmas, nem gazdaságos, vagy nem esztétikus. Egyszerre biztosítani a nyílt tér előnyeit és az elvonulás lehetőségét nehezen feloldható építészeti kihívásnak tűnik. Az M923 megoldást jelent erre az igényre is.

Rugalmasság és változatosság

Az M923 egyesíti a modern faldekorációt, a funkcionális irodabútort és a mozgatható válaszfalat. Az eredmény egy esztétikus, interaktív építészeti rendszer, amellyel ergonomikus munkahelyeket lehet kialakítani. A rugalmasság és változatosság a M923 fejlesztésének kulcsszavai. A falpanelek különböző anyagokban és színekben állnak rendelkezésre. Tűzhető parafa, mumifikált zuzmó és moha, hangelnyelő betétek, írható panelek és különféle textíliák csak egy kis részét alkotják a felhasználók által cserélhető elemeknek. A panelek könnyen variálhatók, ez lehetőséget ad a hely hangulatának és funkciójának gyors és költséghatékony átalakítására. Az alkotóelemek **99%-os újrahasználatosságának** köszönhetően a rendszer környezeti szempontból fenntartható és környezetbarát. Az építés során létrehozható számtalan konfigurációból adódik, hogy nem csak irodákban, de rendezvényeken, vendéglátóhelyeken és üzletekben is jól alkalmazható.

The Wall is Yours

Egy **kiterjesztett valóság**, az AR használatával az építésszek és a felhasználók felfedezhetik az M923 kínálta lehetőségeket. Az alkalmazás elérhető az App Store-ban és a Google Play áruházban. Az AR segítségével a válaszfal a helyiség paramétereire szabott méretben virtuálisan helyezhető bele a térbe, és a rendelkezésre álló elemek szabadon kipróbálhatók. Az M923 a tervező és a felhasználó számára egy gazdaságos, könnyen alakítható rendszert alkot, ezt erősíti a köztudatban a "The Wall is Yours" elnevezés is.

LAMBDA
systeme

Lambda Systeme Kft.
1106 Budapest, Akna u. 2-4.
loviaguin.ivan@lambda.hu
+36 20 574 1038

www.lambda.hu

TARTALOMJEGYZÉK

TERMÉKEK		ÉPÍTÉS	SZERZŐ
4 Far from ordinary Minden, csak nem szokványos			
6 Teremtsünk csendet a földszintre!			
MAI SZEMMEL			
9 Gércse, klubház (1973)		Tolnay Lajos (1929-2014)	
A_ PRO'			
10 Égig érő székelőkapu		Őrfi József	Őrfi József
METSZET			
12 Agora Covid idején	Agora Budapest - Agora Tower és Agora Hub irodaházak Budapest	Kiss Gábor, Szabó Tamás János	Hartvig Lajos
KÜLHON			
22 141 Haussmann Égre nyíló tető	141, Boulevard Haussmann Párizs VIII	STUDIOS Architecture	Martina Giustra
28 Egy pub új élete	Szobrászműterem London	Martin Edwards	Sebes Péter
TÉMA: MUNKAHELY			
34 A kolléga megjegyzései	ABC irodaház A épület Budapest	Lukács István, Vikár András, Gál Árpád	Tima Zoltán
40 Találkozás a Salétrom utcai Loffice épülettel	Közösségi irodaház Budapest	Paládi-Kovács Ádám	Sylvester Ádám
46 Jelszerű kettősség	A Richter Gedeon új közösségi és irodaépülete Debrecen	Tőös György, Szőkendenci Géza	Szentirmai Tamás
ZÖLD OLDALAK			
52 A jövő irodája fenntartható, egészséges és biztonságos			Budai Henrietta
TERVPÁLYÁZAT			
54 EuropaCity városépítészeti pályázat és annak részeként megvalósuló tervpályázat kulturális és filmszínházkomplexumra			Burián Gergő
AKTUÁLIS			
56 Egyensúly és flexibilitás A Covid utáni irodatervezés kulcsa		ACDF Architecture	ACDF Architecture
KÖNYVAJÁNLÓ			
62 Turi Attila			Timon Kálmán
65 Abstracts in English			
66 Tervezők Szerzők			
68 Ciki	Táblák innen-onnan		

FAR FROM ORDINARY MINDEN, CSAK NEM SZOKVÁNYOS

01

A Dorte Mandrup Architekter által tervezett, az impulzív, ökonomikus Malmö részét képező új AURA épület mindössze körülbelül 20 perc bicikliútra fekszik a világ leghíresebb virágüzletétől, melyet 1968-ban Sigurd Lewerentz épített, mikor Malmö még egy füstös iparváros volt. A város mai arcát az ipar és a „New Economy” ismétlődése jellemzi. Az AURA, melyet 2018-ban adtak át, az újat képviseli a városban, és aranyban csillogó tetejével büszkén hirdeti is ezt.

HÚSZPERCNYI VÁROS

—Húsz perc, ennyire van szükség. Malmö ez alatt az idő alatt több, különböző arcát mutatja meg. Tájképszerű parkok, közösségi kertek és elegáns új építésű lakóparkok, mint például a Nya Sorgenfri mellett halad el az út. Az út jobb és bal oldalán megszűnő ipari területeket váltanak le tudatosan az igényes lakóépületek. Néhány homlokzaton rozsdavörös corten acélt láthatunk, míg néhány épület zöldhomlokzattal rendelkezik. A Nyugati-kikötő előtt, a Västra-Hammen

lakótömb közelében, mely 2016-ban Malmöt az OECD „Leginnovatívabb városok” listájának negyedik helyére juttatta, már látszik az AURA aranszínű Prefalz teteje, ahogy megcsillan a napfényben.

AZ ÜZLETHÁZ

—Az AURA egy régi kikötői területen újonnan épült üzletház, mely a régi malmői üzletházak szellemét hordozza. Noel Wibrand, az AURA építéséért felelős projektmenedzser az épületet egy „nagyon hagyományos házként” jellemzi, „egyszerű struktúrával”. Ennek ellenére az építészek szakítottak a hagyományos tetőformával, mikor azt négy különböző irányban lejtették: metszetben az épület a klasszikus kikötői üzletház formáját mutatja, míg oldalnézetben dinamikussá válik. A meredek tetőhajlásszög két szintet és rengeteg teret rejt. Míg az oromfalakon reprezentatív irodákat helyeztek el, addig az épület közepén talált helyet a gépészet.

AURA

ORSZÁG: Svédország | PROJEKT:
Iroda- és üzletház, Malmö |
ÉPÍTÉSZET: Dorte Mandrup
A/S | KIVITELEZŐ: Johanssons
Byggplåt AB | TETŐFEDÉS
ANYAGA: Prefalz | TETŐFEDÉS
SZÍNE: egyedi szín, Jaisalmer
arany

- 01 Az AURA egy régi kikötői területen újonnan épült üzletház, mely a régi malmöi üzletházak szellemét hordozza
- 02 Az építészek szakítottak a hagyományos tetőformával, mikor azt négy különböző irányban lejtették: metszetben az épület a klasszikus kikötői üzletház formáját mutatja, míg oldalnézetben dinamikussá válik
- 03 A tető acélszerkezetét 2000 m² Prefalz lemezzel burkolták, melynek a bevonatát a PREFA egyedileg gyártotta le

TETŐ A FÖLDÖN

—A tetőt négy részben, a földön szerelték össze, majd mindössze három nap alatt felemelték az épületre. Ez igen kényes pillanat volt, hiszen a kész tetőnek el kellett viselnie az emelésből adódó feszültséget és csavarodást. Az építészek és az építésvezető ma már magabiztosan és kicsit viccesen mesélik, hogy az AURA teteje teljesen hétköznapi. Egyedül a bádogos említette meg, hogy „egy ekkora tető felemelése egyedülálló volt”.

—A tető acélszerkezetét 2000 m² Prefalz lemezzel burkolták, melynek a bevonatát a PREFA egyedileg gyártotta le. Az újonnan kifejlesztett szín neve „Jaisalmer-2525 arany”, mely nevét az indiai Jaisalmer városról kapta, ami aranyló csillogásáról híres. Wibrand kiemelte továbbá, hogy a színnek illeszkednie kellett az üzletház betonhomlokzatának egyedi színéhez is, melynek alapját egy Észtországban bányászott homok adja.

ANYAGMINTA, MAKETTEK ÉS DIGITALIZÁCIÓ

—„Létezik az úgynevezett gazdasági realitás, ami az építészetben fontos szerepet játszik” – mondja Noel Wibrand, aki később iratkozott be az egyetemre, sokáig kivitelezéseken dolgozott, így gyakorlati ember. Számára mindig is fontos volt az anyag, és az, hogy abból hogyan lesz építészet – nem csupán falak és tetők foglalkoztatták. Az AURA homlokzata és a tetőfedés anyaga iránti lelkesedését le sem tagadhatná. (x)

TEREMTSÜNK CSENDET A FÖLDSZINTRE!

—A családi házakban megteremtendő kellemes légkör érdekében nemcsak az épület hőszigeteléséről, hanem a házban belüli zajok kiküszöböléséről is gondoskodni kell.

—A válaszfalak szigetelése nyilvánvalóan szükséges, de emellett a lakószintet lakószinttől elválasztó köztér födém zajmentesítésére, azaz minőségi lég- és lépéshang-szigetelésére is törekednünk kell. Mivel ilyen födémek esetében az elválasztott terek hőmérséklete gyakorlatilag azonos, nincs akaratlan hővándorlás az épületszintek között, ezért itt az akusztikai szigetelés a megoldandó műszaki feladat, nem a hőszigetelés. Nem állítható, hogy az emeleten visítva randalírozó gyerekek zaja teljesen kiküszöbölhető – nem is cél –, azonban sokat tehetünk azért, hogy legalább a család normál üzemét élvezhető decibelkeretek közé szorítsuk a házban.

—A léghang fogalma alatt a levegőben terjedő hangot értjük, lépéshangként pedig a járkálás, bútortologatás által okozott hangokat definiáljuk. A léghanggátlás mértéke egyenesen arányos a födém szerkezet tömörségének és tömegének növekedésével. A maximum 10 százalék alatti

üregtérfogattal rendelkező födémek esetében a léghanggátlás becsülhető a fajlagos tömeg alapján. Például egy 15 cm vastag monolit vasbeton födém 360 kg/m^2 felülettömeggel körülbelül 54 dB alap léghanggátlási értékkel fog rendelkezni. Az alap szigetelési érték akusztikailag javítható, amennyiben a meglévő födém szerkezetre úsztatott padozati kialakítású rétegrendet helyezünk

– ám a gyakorlatban ennek a minimális javító hatásával nem szoktunk foglalkozni.

—A lépéshang-szigetelések esetében azonban már más a helyzet: itt hiába növelnénk a teherhordó födém szerkezet m^2 tömegét, ez csak kismértékben járulna hozzá a megfelelő lépéshang-szigetelés

eléréséhez. Lépéshang-szigetelés létrehozásához szükség van egy úsztatott szerkezetű padozati réteg kialakítására a meglévő teherhordó födém szerkezeten. Akusztikai működésének elve a tömeg-rugó elvén írható le. A tömeg az aljzatbeton vagy esztrich réteg – ez fogadja a hideg vagy meleg padlóburkolatot –, a rugó pedig az aljzatbeton és a teherhordó födém közé elhelyezendő táblás ásványgyapot. A lépéshang-szigetelés értékének növelése tehát értelemszerűen három paraméterrel befolyásolható: az

aljzatbeton vagy esztrich réteg növelésével, a szigetelőanyag vastagságának növelésével és a szigetelőanyag kisebb dinamikai merevségével (S_d -érték).

—A két forrásból keletkező zajok csökkentésének komplex igénye egyszerre oldható meg speciális, magas akusztikai teljesítményt nyújtó ásványgyapot szigetelések (Ursa TEP és Ursa TSP Bionic) szerkezetbe való beépítésével. Az optimális végeredmény elérése érdekében azonban néhány fontos szabályt be kell tartani.

—Az egyszerű kézfűrésszel vagy éles késsel is könnyen megmunkálható Ursa Bionic ásványgyapot hangszigetelő táblákat kötésben kell a födémre fektetni, ügyelve a szoros illesztésekre. Ha betonozás közben a táblák szétcsúsznak, a közéjük folyó és megszilárduló beton hanghidat képezhet a födém szerkezet irányába, rontva ezzel a hangszigetelő hatást. A padlószigetelő anyagból levágott peremszigetelő szegélycsíkokról sem szabad megfeledkezni!

Magasságuk túl kell, hogy lógjon a tervezett padlóburkolat síkján, hogy azt a kivitelezés befejezése során síkba vágva eliminálhassuk a hanghidak kialakulását. A peremszigetelésre fel kell vezetni a szálás szigetelést fedő PE fólia széleit, melyet átlapolva, egymáshoz ragasztva kell lefektetni. Ez a technológiai szigetelés fogja megakadályozni az aljzatbeton készítésekor a cementtej beszivárgását a szálás szigetelőanyagba. A statikailag méretezett 5-7 cm vastag, tömörített, simított aljzatbetonba gyakran fémháló is kerül, majd a szerkezeti rétegrendet hideg vagy meleg padlóburkolat zárja le, ami lehet ragasztott kerámia burkolat, parketta vagy habalátétre helyezett szalagparketta, laminált padló.

—Érdemes hinni több mint 30 év hazai szakértői tapasztalatának. Az Ursa vállalat szigetelőanyagai a legújabb szabályozások szerinti, legmagasabb szakmai követelményeket is teljesítik, és ezzel tökéletesen megfelelnek az egyre igényesebb megoldásokra vágyó háztulajdonosok igényeinek is. (x)

Varga Tamás okleveles építész, alkalmazástechnológus

02

GYÁRTÓ |
Ursa Salgótarján Zrt.
www.ursa.hu

- 01 Komplettrétegrendi javaslat felülről lefelé haladva, az optimális szigetelési teljesítmény elérése érdekében
- 02 Léghanggátlás és lépéshang-szigetelés komplex igénye egyszerre oldható meg speciális, magas akusztikai teljesítményt nyújtó ásványgyapot szigetelésekkel

...több, mint beton

Argomex Építészeti
és Kereskedelmi Kft.

info@argomex.hu
www.stylecrete.hu
www.argomex.hu

fischer

Homlokzatok
rejtett pontmegfogása

Klikk a további információkhoz >>

HOMLOKZATBURKOLAT LÁTVÁNYBETONBÓL

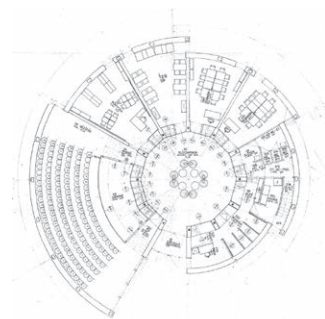
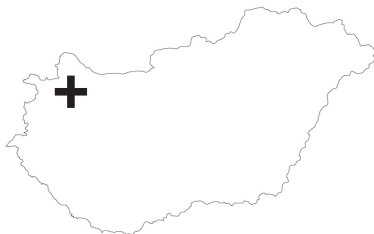
—A beton látványa általában az erőt, a tartósságot, a biztonságot juttatja az eszünkbe – építészeti pedig a modern életérzés kifejezését, a letisztult, egyszerű geometriák megvalósítható anyagát. Járulékos előnye a gondozásmentesség, a vandálbiztosság és a változatos alak, felületi struktúra, színvilág. Ezek az előnyök rendszerint alacsonyabb költséggel is kiegészülnek, összehasonlítva a még választható anyagokkal, amelyek azonban nem hordozzák magukban összesítve az említett jó tulajdonságokat.

—A látványbeton mint megjelenés és mint anyag legtöbbször az épületek homlokzatán fordul elő, a mögöttes szerkezeteket eltakaró és megvédő kéregpanelként. Ennek felszerelése pontos tervezést, gyártást és kivitelezést igényel. Az elvárások többsége nem látható felrögzítést fogalmaz meg, amely a panel felületi méretétől függően vagy az oldalába gyártott/fúrt lukba illeszkedő acélcsap segítségével történik (minimum 3 cm vastagság szükséges) vagy az elem hátuljába belegyártott két darab rögzítő szerelvénnyel valósul meg (minimum 7 cm vastagság szükséges). Az előbbi esetben 2,0-2,5 m² felületű panelben kell gondolkodni, míg az utóbbi esetben akár 8-10 m² felületű panel is szerelhető. Az elemek közötti távolság általában 8-10 mm, amelyet átszellőztetett homlokzat esetén nem szükséges kitölteni, de ha a csapadékvíznek a szerkezetbe való bejutását meg kell akadályozni, akkor tartósan rugalmas és UV álló anyagot kell használni. Mindkét felszerelési móddal szemben alapvető követelmény a háromirányú, fokozatmentes beállíthatóság, mert csak így érhető el, hogy az elem a homlokzati terveken meghatározott helyére kerüljön.

—A beemeléskor előfordulhat, hogy a látványbeton elem megsérül. Ennek javítását legjobban általában a gyártó tudja elvégezni, amellyel garantálható a betonpaneltől elvárt esztétikai érték tartóssága.

GYÁRTÓ |
Kozák János, Argomex Kft.

AKKOR / A kommunista hatalomátvételt követő két évtizedben a központi politika a népművelést az ideológiai átnevelés eszközeként használta, amihez központi utasítással típustervek formájában épültek az új közösségi házak szerte az országban. A rendszer enyhülésével, a hetvenes évek elején nyilvánvalóvá vált a diktátumszerű kultúrpolitika csődje. Az addig elkészült művelődési házak – tartalom és érdeklődés híján – üresen álltak. Nem az építési minőséggel, mint inkább a térrendszer merevségével volt gond: a kevés, túlzó méretű helyiségből álló épületek kizárólag tömeges rendezvényekre voltak használhatóak. A Népművelési Intézet kezdeményezésében átfogó művelődési reform indult, melynek lényege a módszertan teljes át gondolásában rejlett. A felülről erőltetett propagandisztikus műveltetés helyett megkezdődött a közösségi kulturális és művelődési igények országsszintű feltérképezése, falusi léptékben. A gércei klubház tervei 1973-ban készültek el, pár évvel megelőzve a faluházmozgalom első épületeit. Térrendszerében és tömegformálásában így is egyértelműen érezhető az újító szándék. Tolnay Lajos – a szombathelyi uszoda és a keszthelyi Helikon szálloda Ybl-díjas építész – a szombathelyi uszoda és a keszthelyi Helikon szálloda Ybl-díjas építész – a központi előcsarnokhoz koncentrikusan tárguló körcikkelyeként csatlakoznak a különböző térrészek. A kőből felhúzott külső falak sátoroszerű tetőt tartanak. Tömegformálásában, a homlokzat arányaiban, a tető grafikus megfogalmazásában a jurtát sejtethetjük előképként. Tolnay a belső terek megvilágítását a tetőgerinc alatt körbefutó, szintmagas kopolitüveg sávval oldotta meg, amely az egyszintes előcsarnok fölött kialakult belső udvarba nézett. Szimbolikus koncepció, korszerű részletek, helyhez kötődő anyaghasználat jellemzi a házat.

MAI SZEMMEL

GÉRCE, KLUBHÁZ | (1973)

ÉPÍTÉSZ |
Tolnay Lajos (1929-2014)

SZÖVEG | FOTÓ
Váncza Márk

ARCHÍV KÉPEK, TERVDOKUMENTÁCIÓ
Kovács László
(Gérce polgármestere)

ROVATSZERKESZTŐ |
Vukosavljev Zorán

MOST / Az ezer lélekszámú Vas megyei községbe érve a falusi szövetben feltároló klubház elfoglalása megdöbbentő. Az épület geometrikusan formált, plasztikus tömege nem követi az illeszkedés kézenfekvő formai párhuzamait, inkább saját karaktert teremt. Ez a helyteremtő szándék egykor kiterjedt az épület környezetére is, a koncentrikus szerkesztő ívek helyszínrajzi továbbformálásával. Monolitikus megjelenésű falainak építőeleme az egykor helyben bányászott vulkáni tufa. Az ötven centiméter vastagságú fal a körcikkelyes szerkesztés szerint kiosztott vasbeton pillérvázat takar. A nagyvonalú felülvilágítási koncepciót a tervező a koncentrikus kifelé lépő falvégek közé szerkesztett bevilágító sávokkal egészítette ki, tömören hagyva így a monolitikus homlokzati kőfelületeket. Korszerű részlet a fal peremére helyezett ereszcsonorna és annak falhoronyban megoldott függőleges levezetése. A kúposan szűkülő, egykor kiselemes palával héjazott tető látványát meghatározta az összefüggő, markáns fémlemez szegély, amely háromszög alakú cikkelyekre bontotta a tető felülnézeti vetületét. Ezzel a grafikus struktúrával a tervező sikeresen tagolta a nagyméretű, homogén felület homlokzati összképét. Mára a műszaki szükségszerűség miatt az egykori palafedést bitumenes zsindeyre cserélték. A belső terek egykor gerinc menti bevilágítása szintén eltűnt, a kétezres évek elején készült átalakítás során ugyanis az előcsarnok feletti bevilágító udvart belső térré alakították és lefedték. Bár az évtizedek alatt több csorba esett az eredeti koncepció nagyvonalúságán, az utólagos módosítások ellenére is kellő építészeti tartalékkal bír az épület, köszönhetően az egyedi térszervezési koncepciónak, a képlet-szerű tömegformálásnak és a korabeli lehetőségekhez szabott tartós anyaghasználatnak.

ROVATSZERKESZTŐ |
Wesselényi-Garay Andor
javaslatokat várja
a wga418@gmail.com címen

ÉGIG ÉRŐ SZÉKELYKAPU

KÉP, SZÖVEG, ÉPÍTÉSZET |
ÓRFI JÓZSEF

__ Mikor készült: Kr. u. második ezredfordulót követő 20. esztendő utolsó hónapjának első hetében.
__ Mennyi idő alatt: Hétfő reggel érkezett meg az anyag. Az áthidaló madár-sorházának a furat még aznap elő lett készítve. Kedden délelőtt jött meg a településképi hozzájárulás, így ebéd után állítottam az első oszlopot. Péntek estére lett kész a kapu.
__ Hány fő építette: Egy.
__ Miből: Fatelepi lécs, natúron hagyva.
__ Mennyiért: 120 000 Ft anyagköltségből.
__ Miért: A kapu mögötti kis japánkert intimitásának biztosítására a közterület felől.
__ Miért jó: Viszonylag kicsi a kertünk, viszont elég lejtős. A sok rézsű között a ház mögötti kertrészen lehetett kialakítani egy kis „játsszós”, sík felületet a gyerekeknek, így a ház beugrója előtti, előkert szakaszhoz jutott a csendes, szemlélődő jelleg, otthonunk folytatásaként. Az ehhez szükséges nyugalomhoz járul hozzá az új, magas kerítésszakasz, élve a jelenlegi, helyi szabályozás adta

lehetőséggel. A kapu-megoldás egyúttal lehetőséget ad arra, hogy éves utcabálunkon kinyissam, beengedve a közösséget a kertbe.

__ Miért pont „székelykapu”: Ahol lakunk, Piliscsaba-Klotildligeten a székelykapu jellegzetes településképi elem.

__ Miért lett ilyen: A hagyományos székelykapuhoz képest az eltérések a másik kor jellegzetességeiből és a személyes jellegből együttesen fakadnak. A házunk egyes részein alkalmazott fastruktúra köszön vissza itt is, a hármasszítás is a házunkra reagál. Faragott fakötések helyett egyszerű csavarok rögzítik az elemeket. A régi székelykapuk oldalsó kiskapuja hiányzik, ezeken a szakaszokon a korábban készült, feleségem által kifestett kerítésünk folytatása jelenik meg. A kiskapuk feletti tükrök „fargatlan” üzenete: egyformák vagyunk. A korábbi kiskapu a kert másik végébe került, bejárati fahidunk kerti padként szolgál tovább.

*Sajnos, vagy
nem sajnós,
a vita
a Hungária
körúti
toronyházak
sorsáról
eldőlt*

01

AGORA COVID IDEJÉN

AGORA BUDAPEST - AGORA TOWER ÉS AGORA HUB IRODAHÁZAK | BUDAPEST

ÉPÍTÉSZ |
Kiss Gábor, Szabó Tamás János

SZERZŐ |
Hartvig Lajos DLA

FOTÓ |
Palkó György

01 Belső homlokzat a tér felől

— Sajnos, vagy nem sajnós, a vita a Hungária körúti toronyházak sorsáról eldőlt. A toronyházépítésre toronymagasan legalkalmasabb és legesélyesebb helyszínen, a Váci út–Róbert Károly körút sarkán elvezített egy 90 méter magas épület megépítésére vonatkozó szándék annak ellenére, hogy mind a fővárosi, mind a kerületi szabályozás lehetővé tette volna azt. [1] Helyette a telken 65 méter magas irodaépület épült meg, és ez a sors vár valószínűleg a vele átellenben elhelyezkedő építési telekre is, ahol szintén elvetélt kísérlet történt egy 90 méteres toronyház megvalósítására.

— Nem tartozom azok közé, akik a toronyházakra az arrogáns magamutogatás eszközeként tekintenek, és azok közé sem, akik biztosak abban, hogy egy bizonyos fejlettségi fokon minden város törvényszerűen elkezd toronyházakat építeni. A gondolatmenet szerint, ha most még nincs toronyház, akkor valószínűleg alacsonyabb a fejlettsége a városnak, de egyszer majd biztosan elérkezőnk oda, hogy majd lesz. Úgy vélem, a kérdés olyan mértékig érzelmi, oly kevésbé szakmai, és annyira befolyásolja a városlakók kötődését saját városukhoz, hogy ezt a döntést rájuk kellene (kellett

02

A XIII. kerület legfiatalabb városrészében, a Göncz Árpád városközpontban megépült Agora irodakomplexum nem csak magasságával emelkedik ki a városból. A Váci úti irodafolyosó központi részén elhelyezkedő épületegyüttes a XIII. kerület átalakulását, dinamikus fejlődését is szimbolizálja. A terület megújulásával, az épületek között kialakuló közösségi térrel a kerület lakói gazdagodtak, és az ide költöző bérlőknek is köszönhető, hogy a Magyarországon megtermelt GDP minden 55. forintja a Váci úti irodatengelyen keletkezik. A XIII. Kerületi Önkormányzat évtizedek óta következetes álláspontot képvisel a magasház-témában, így büszkék vagyunk arra, hogy kerületünkben épült meg az Agora, a városközponthoz méltó építészeti minőségben.

Csiga Gergely alpolgármester

volna) bízni lehetőleg bázisdemokratikus alapon. A szakemberek már leírtak erről pró és kontra mindent, csak azoknak nem volt hozzáférése a döntéshez, akiket legjobban érint. [2] Sőt, a legvégén még a szakembereknek sem, ez a döntés egyszer csak ott volt az asztalon, indokolatlanul, megfellebezhetetlenül.

— Az Agora épületegyüttes építészeti tervezését a helyszín gondos tanulmányozása, és ennek tanulságait összefoglaló masterplan elkészítése előzte meg. A telek előzőekben buszpályaudvarnak és bútoráruháznak adott helyet, ami nem igazán használta ki a helyszín kiváló adottságait. A két nagy közlekedési artéria, a Váci út és a Róbert Károly körút közvetlen szomszédságának köszönhetően a létesítmény megközelítése egyszerű mind tömegközlekedéssel a 3-as metró és az 1-es villamos segítségével, mind gépkocsival, és gyalogosan is. A koncepció egyik alapeleme a gyalogos

közlekedés átcsatornázása a Róbert Károly körútról a tömbbelsőben kialakítandó központi tér, az Agora irányába. Sajnos a kerékpáros útvonal nem vezet oda közvetlenül, de dolgoznak már az ügyön.

— Az épületegyüttes egyszerre tagozódik be a Váci úti, végleges formáját lassan már vizualizáló, illetve a Hungária körúti, még formálódó arculatú irodaépület-sorba. A morfológiai koncepció a nagy forgalmú Váci út és Róbert Károly körút utcafrontjára magas épületeket, a sarokra 90 méteres toronyházat, a hátsó, Esztergomi úti és Árboc utcai oldalra a szemben elhelyezkedő épületek magasságával megegyező, 30 m magas beépítést képzelt el. Ily módon lehetőség nyílt az Agorának a Róbert Károly körút és Váci út forgalmától, zajától magas épületekkel leárnyékolni, védett kialakítására úgy, hogy a meglévő kisebb, hátsó utcák alacsonyabb beépítésére is adekvát módon reagál.

02

05

03

A Váci út – Róbert Károly körút metszéspontjának térségét Budapest településszerkezeti terve jelölte ki városközponti területnek. Több építészeti tervpályázat és ingatlan tulajdonos kereste a legmegfelelőbb beépítési módot, míg kikristályosodott néhány eleme ennek: a magasházak elhelyezése és egy félhektáros közhasználatú agóra. A XIII. kerületi önkormányzat támogatta a Finta műterem európai színvonalú megoldásait a városi szövetbe integrálásra és a jövőbe tekintő építészeti formálásra. A városközpont további ütemei rajzasztalon vannak újabb közösségi, irodai és szálloda funkciók kialakítása céljából – remélhetően az eddigi igényességgel.

Arató György

- 02 Belső homlokzat a tér felől
- 03 A Hub épületrész belső oldala

— Eddig megépített állapotában a Róbert Károly körüti épületek pont nem valósultak meg, emiatt a központi Agora leginkább építési területként beazonosítható, de reméljük, hogy a három hiányzó épület mielőbb megvalósul, és az épületegyüttes elnyeri végső körvonalait. Az épületegyüttes koncepcióját, amelynek építészeti aspektusait a Finta Stúdió a továbbtervezés folyamán erőteljesen átformálta, a Londoni székhelyű brit Make tervezőiroda alkotta meg. A várható végfelhasználói igényeket a következőkben előlegezték meg: nyitottság, integritás, teljesítmény, felelősség, teammunka, bizalom, tisztelet, innováció. Érdekes az összevetés a projekt honlapon található hívószavaival, amelyek egészséges és hatékony munkakörnyezetet, a pihenéshez és kikapcsolódáshoz inspiráló tereket, tágas zöld parkokat, rugalmas és teljes körű szolgáltatást nyújtó irodákat, coworking tereket, üzleteket,

01
11

speciális kényelmi szolgáltatásokat ígérnek. Nem csak ígérnek, a létesítmény Tower és Hub épületrésze WELL Gold előminősítést kapott, ami tekinthető az ígéretek hivatalos visszaigazolásának. A WELL nem túl régi, de rohamosan terjedő, népszerű minősítés, amelyre az irodaházak egyre inkább saját magukra vonatkozó kötelezettségként tekintenek, és amely a munkatársak épületben eltöltött idejének életminőségét díjazza. A törekvés a felhasznált építészeti eszközök tekintetében is tapintható; a külső terek agorát, sétányt, árka-dot, sok zöldet, közösségi életet inspiráló padot, lépcsőt, a belsők tágas, kétszintes, nagyvonalúan megformált előcsarnokokat, minőségi közös területeket tartalmaznak, amihez vélhetően mérhető színvonalú belső irodakialakítások tartoznak.

03
10

Mint minden ilyen volumenű városi léptékű fejlesztésnek vagy beavatkozásnak, ennek is két nagyon eltérő dimenziója van. Az egyik a városi sziluettben betöltött szerepe: mint városalakó, pontosan tudjuk, hogy látványa a város mely pontjairól tárul fel. Ez sosem önmagában való, hanem tágabb épített környezetével és a geomorfológiával olvasható össze. Jelen esetben historikus épületeink kupolái és a templomtornyok mellett a domináns háttérkép a Gödöllői-dombság Gellért-heggyel megegyező magasságú hullámszáma. A most első fázisban látható épület egy majdani többfázisú fejlesztés első eleme, így tömege igazán érthetővé akkor válik, amikor azok is megvalósultak.

A közel három évtizede megfogalmazott budapesti városi látkép és magasházak tanulmány [1] (melynek legfőbb gondolatai a 2030-as stratégiában [2] is olvashatóak) a városból kivezető sugárutak és a Hungária körgyűrű metszéspontjaiban, azok négy sarkán függőcsappköszerű kompozícióban, megfelelő magassági és karcsúsági tényezővel, szakavatott és erre létrehozott tervtanács elbírálásával toronyszerű magasházak építését javasolja. A városépítészeti kompozíció erre a tömbre is, az átellenesen tervezett

épület ismeretében, hasonló magasságokba (90-120 méterre) kívánt volna formálódni. A 30-45-60-75 majd 90 vagy akár 120 méterre emelkedő parabolisztikus karaktert vette volna fel, mintegy bazaltorgonásorként.

04 Mivel a felsőbb szabályozások ezt nem engedték, így a távoli látószögéből sztalaktitok helyett inkább egy lankás hegyhát formációját ölti magára a beépítés. 06 Közeledve egy-egy tömb további karcsúbb, orgonászerű hasábokra töredezik, fény-árnyék hatással oldva az arányokat. A minőségi anyaghasználat, a fehértől a kerületre jellemző metálig az arany-, bronz- és rézszínek harmóniája, az épületek égbe vesző párkányzatformálása és precíz részletképzés jellemzi és fogja a továbbiakban is meghatározni a megépülő épületeket.

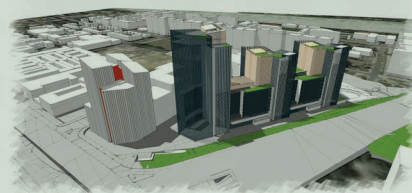
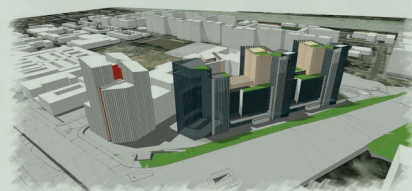
A másik dimenzió a városközpontot használó emberek dimenziója, melyet az itt élő és áramló emberfolyam épület-használata során érzékelhető közeli élmény, egy középület és köztér sor határoz meg. Ez az, ami az emberek részére elsősorban appercipiálható. Az itt található közösségi térelemek és megjelenő szolgáltatások, az együtt levés terei fogják a közérzetet meghatározni.

— Az épületek térszervezését az európai és az angolszász modell közé sikerült pozicionálni; a nagy, természetes bevilágítással nem rendelkező tereket tartalmazó angol típust sikerült elkerülni, de az irodák mélysége nagyobb a megszokottnál. Szerencsére jobbra nagy területigényű bérlők jelentkeztek, nem volt szükség az egyébként hatalmas szintek szétaprózására. Irodához képest mozgalmasság a tömegek, a felső szintek visszahúzásával szinte mindenhol helyet kap egy-egy nagyméretű terasz. Optikai tuningként a torony túlságosan széles és nem elég magas tömege erőteljes függőleges tagolást kapott négy, sárga pöttyös szitanyomott üveg nűttal és az ablakosztások lamellákkal történő hangsúlyozásával. A felső szint szellemesen befelé hajlik és ferde.

Mára már bebizonyosodott, hogy az itt kialakult, átjáróház-szerű közlekedési csomópont nem tud igazi városi térré alakulni. Ezért ez a beruházás kicsit beljebb húzva, a zajtól és portól védettebb helyen biztosítja az itt rendkívüli módon hiányzó városi teret. A majdani Agora körüli térfalak, azok magasságai, átvágások, átláthatóság, átjárhatóságok, szabad és klimatizált térsorok humánus és kifejezetten szép megoldást hoznak majd. A mostani első ütem épülete első lépésnek és e jövő ígéretének tekinthető.

Z. Halmágyi Judit DLA, Pro Architectura díjas építész

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Borvendég B., Callmeyer F., Finta J., Jursik K., Komjáthy A., Virág Cs.: Budapesti Magasház Tanulmány 1991/2005
- [2] Budapest 2030 hosszú távú városfejlesztési koncepció, hozzáférhető: <https://budapest.hu/Documents/varosfejlesztési_koncepcio_bp2030/Budapest_2030_varosfejlesztési_koncepcio.pdf> [utolsó belépés: 2021-02-17]

06

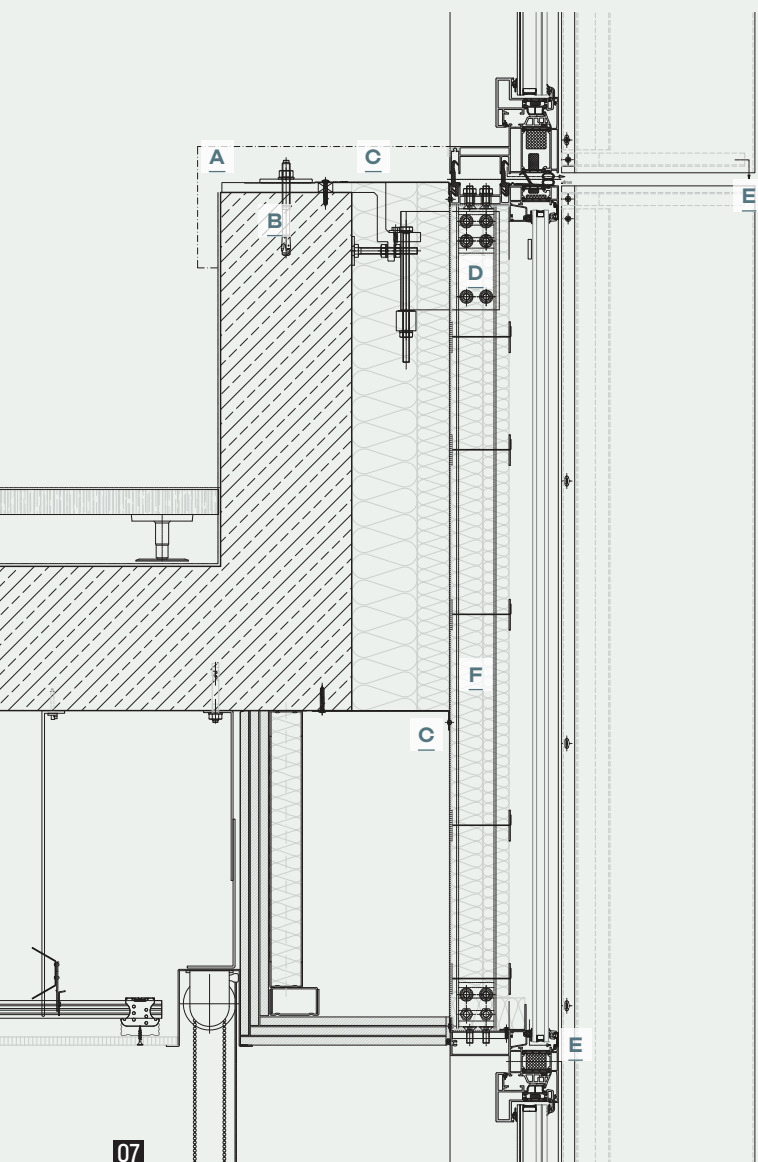

— Covid idején nem mérvadó megnézni egy pezsgő életre predesztinált épületegyüttest, de más választásom nemigen volt. Remélem, hogy a megcélzott vitalitás a járvány elvonultával és a hiányzó épületek megépítésével megteremtődik. A minőségi építészeti keretek adottak.

- 04 Az Agora tower, azaz A1 toronyépület városi kontextusban
- 05 Helyszínrajz
- 06 Előzetes magassági vizsgálatok
Budapest metszetterve, 2005 (Grafika: Virág Csaba, Göcsei Sándor)

- 07 Homlokzati csomópont
- 08 Az elemes homlokzat részlete
- 09 A homlokzat távlati képe (a körút túloldaláról)

- A | Födém konzol Alu EN-AW 6060-T66
- B | M12x145/50* horganyzott csavar
- C | 1 mm vastag horganyzott acéllemez
- D | FWS60 T bekötő, 53,5 mm hosszú
- E | Vízkivezetés gyártói előírások szerint
- F | Kőzetgyapot (Knauf FKD N 50 mm+Knauf Nobasil FKD RS 40 mm)

07

08

09

10

Az Agora komplexum évtizedek óta meglévő tájsebet gyógyít be egy fontos tömegközlekedési csomópontban. Az épület formabontó, friss szellemiségű, Budapest új látványossága. A beépítés nyitottságával, az irodaházak között kialakított földszinti funkciókkal, gyalogos kapcsolatokkal és parkkal nyüzsgővé teszi végre a területet.
Massányi Katalin főépítész

*Az épületek
térszervezését
az európai és
az angolszász
modell közé
sikerült
pozicionálni*

IRODALOM / REFERENCES

- [1] **Sebes, Péter:** „Kiemelt beruházás lesz a budapesti felhőkarcoló”, Tervlap.hu [honlap], 2016-06-26, <hozzáférhető: <<https://tervlap.hu/cikknezet/kiemelt-beruhazas-lesz-a-budapesti-felhokarcolo>> [utolsó belépés: 2021-02-02].
- [2] **Körmendy, Imre:** Felhőkarcolók Budapesten, *Új Város*, Vol 18 (2007), No 2, pp 19-21.

- 10 Az A épület előcsarnoka
- 11 A tervezett Agora tér
- 12 Az épület hosszmetSZete háttérben az A2 toronnyal

12

ÉPÍTÉS: Kiss Gábor, Szabó Tamás János (Finta és Társai Építész Stúdió Kft.) | BERUHÁZÓ: HB Reavis Ingatlanfejlesztő Alap | KONCEPCIÓTERV: Florian Frotscher, Justin Randle (MAKE Architects) | KOORDINÁTOR: Mezei Gábor, Walton Imre | ÉPÍTÉS TERVEZŐTÁRS: Gál Bence, Lőczi Gergő, Tóth Zoltán | BELSŐÉPÍTÉS TERVEZŐ: Kulcsár Zoltán, Tóth Petra, Gál-Mózes Anett | MUNKATÁRSÁK: Sara Aliakbari, Bene Tamás, E. Csízi Mária, Erősné Honti Mariann, Heckenast Gábor, Jenei Lívía, Kalmár Gyöngyi, Keller-Márku Judit, Kuttyifa Ágnes, Pecze Anna, Völgyi Gabriella | KÖRNYEZETRENDEZÉS: Steffler István, Bárány Borbála (Garten Súdío Kft.) | ÉPÜLETSZERKEZETEK: Takács Balázs, Fonódi-Mile Viktória (FRT Raszter Kft.) | TARTÓSZERKEZET: Szántó László, Nagy Ábel (Exon2000 Kft.) | GÉPÉSZET: Temesvári László, Szlovák Krisztián, Csilics János (Temesvári Tervező Kft.) | ELEKTROMOSSÁG: Kelemen Ferenc (Kelevill Kft.)

141 HAUSSMANN ÉGRE NYÍLÓ TETŐ

141, BOULEVARD HAUSSMANN | PÁRIZS VIII

—A STUDIOS Architecture [1] építészirodát 2014-ben kereste meg a beruházó Eurosic a Boulevard Haussmannon álló épület előterének felújítási feladatával. A Genica tulajdonában lévő historikus, 1864-es épületben azonban az építészek sokkal több fantáziát láttak, s még két új emeletet is terveztek rá. Végül aztán a szomszédjaihoz képest szerény magasságú ház átfogó megújítása mellett döntöttek.

—A felújítás és bővítés a francia kulturális örökségvédelmi hivatal, Párizs városa és a STUDIOS Architecture építésziroda együttműködésében készült. Törekedtek a lehető legjobban összehangolni a tervezői szándékot és a hatályos előírásokat, valamint eleget tenni a megbízó célkitűzésének, hogy a beruházás növelje az ingatlan értékét. [2]

06

08

ÉPÍTÉSZ |
STUDIOS Architecture

FOTÓ |
 Baptiste Lobjoy / STUDIOS Architecture

SZERZŐ |
 Martina Giustra

— Mindemellett a felújítással az épület megfelel a mai környezetvédelmi előírásoknak, és megkapta a BBC Rénovation* és a BREEAM „Very Good” [3] tanúsítványt is.

— A tervezők újító szellemmel fogtak hozzá az átalakításhoz: a hagyományos pala- és bádofedés helyére kétszintes üvegtetőt képzeltek el, így az haussmanni anyaghasználattal ugyan szakítottak, de a tetőforma pontos mását hozták létre, amely egységet képez a szomszéd épületekkel. A tetőformát szálciszolt alumíniummal kontúrozták, így belesimul a fémfedésű tetők sorába, és harmonikusan illeszkedik a historikus környezethez.

01

01 Nézet a Boulevard Haussmann felől

02 A vertikálitást hangsúlyozó új belső homlokzat

03

Az utcára néző homlokzat a hagyományos manzárdtető újraértelmezése: a teljesen üvegezett teraszokat a fémfedésű tetők sziluettjét követő árnyékoló lamellák ritmizálják

— A homlokzatot és a belső lépcsőket megtartották. A meglévő födémekeket részben megtoldották a belső udvar irányában. A kis belső udvart és a belső homlokzatot, amelyeket kevésbé értékesnek ítélték, teljesen újraalkották. Az udvarra néző tereket bővítették az udvar felé, és új homlokzatot építettek.

— Nagy figyelmet fordítottak a megfelelő bevilágítás biztosítására, és a belső udvarra néző terek közötti átlátások megakadályozására, különösen, mivel ide több környező épületből is be lehet látni.

— Az üvegezés fényvisszaverő réteget kapott, amely kívülről szemlélve játékosan felel a bevonatos matt felületekre. Belülről a különböző bevonatoktól függ, hogy mennyire látszanak át a felületek. Az üvegezésen digitális nyomtatást alkalmaztak.

— A padlótól mennyezetig érő üvegpanelekből álló belső homlokzat az utcai homlokzatot tükrözi. Az üveghomlokzatok hőtechnikai tulajdonságait háromféle digitális mintázással optimalizálták, amelyek emellett a vertikálitást hangsúlyozzák, és fény-árnyék játékot hoznak létre a belső felületeken.

— A Boulevard Haussmannre néző homlokzaton a hagyományos tetőfedő anyagok helyett kétszintes üvegtető jelenik meg. Az utcára néző homlokzat a hagyományos manzárdtető újraértelmezése: a teljesen üvegezett teraszokat a fémfedésű tetők sziluettjét követő árnyékoló lamellák ritmizálják.

— A projekt legnagyobb kihívása az volt, hogy egy historikus környezetben álló, meglévő épület bővítését oldják meg kortárs módon, és építészeti eszközökkel értelmezzék újra az haussmanni tetőformát. [5]

— Az épület jelenleg az egyik közismert francia televíziós produkció székháza.

- 03 Kilátás a tetők felett
- 04 A tetőforma maradt, az anyagok újak
- 05 A digitális nyomtatással készült minta szép fény-árnyék játéka a belső falakon
- 06 Földszinti előtér az induló lépcsőkkel - a kis átalakításból végül az egész épület felújítása és átalakítása lett

04

02

05

01

08

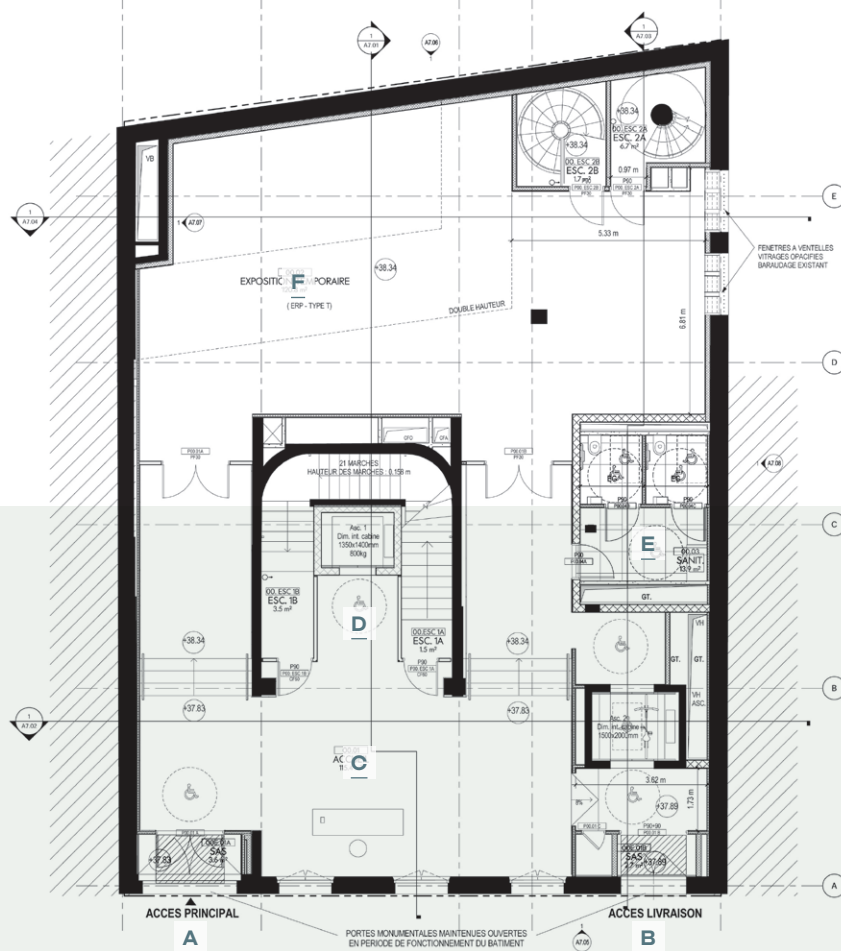
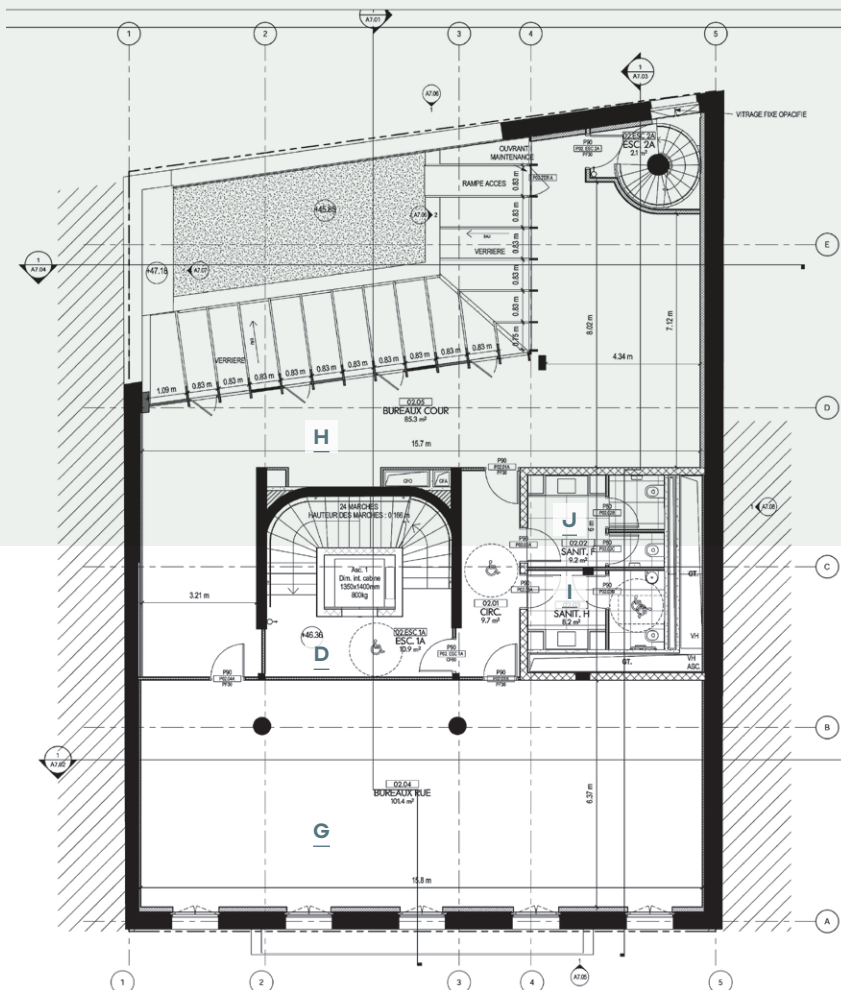
05

06

07 Alaprajzok
 08 Impozáns többszintes tér az üvegtető alatt

- A | Főbejárat
- B | Akadálymentes bejárat
- C | Előtér
- D | Lift és lépcsőház
- E | Vizesblokk
- F | Időszaki kiállítás
- G | Utca felőli irodatér
- H | Udvar felőli irodatér
- I | Férfi mosdó
- J | Női mosdó

Köszönöm a STUDIOS Architecture munkatársainak, Eléonore Lambertie-nek, Hélène Déprez-nek és François Godard-nak a cikk megírásához nyújtott segítségét, a kellemes beszélgetést, és hogy a terveket rendelkezésemre bocsátották.

* BBC: Bâtiment Basse Consommation énergétique = alacsony energiafogyasztású épület [4]

IRODALOM / REFERENCES

- [1] STUDIOS Architecture [honlap], hozzáférhető: <<http://www.studios.com>> [utolsó belépés: 2021-02-09].
- [2] **Lorusso S - Coço, G M - Natali A:** „The protection and valorization of cultural and environmental heritage in the development process of territory”, *Conservation Science in Cultural Heritage*, Vol 16 (2016), pp 59-73, DOI: <<https://doi.org/10.6092/issn.1973-9494/7165>> [utolsó belépés: 2021-02-09].
- [3] BREEAM / How BREEAM Certification Works [honlap], hozzáférhető: <<https://www.breeam.com/discover/how-breeam-certification-works/>> [utolsó belépés: 2021-02-09].
- [4] Quelle énergie [honlap], hozzáférhető: <<https://www.quelleenergie.fr/economies-energie/eco-travaux/label-bbc-renovation>> [utolsó belépés: 2021-02-09].
- [5] **Lorusso S - Mari Braida, A - Natali A:** „Interdisciplinary studies in cultural and environmental heritage: history, protection, valorization, management”, *Conservation Science in Cultural Heritage*, Vol 18 (2018), DOI: <<https://doi.org/10.6092/issn.1973-9494/9234>> [utolsó belépés: 2021-02-09].

ÉPÍTÉS MUNKATÁRSÁK: Philippe Jouanneault, François Godard, Hélène Déprez | PROJEKTMENEDZSMENT: Eurosic / Gecina | BELSŐÉPÍTÉS: Calq Architecture | STATIKA: UBC Engineering | HOMLOKZATTERVEZÉS: TESS | VILÁGÍTÁSTECHNIKA: Innovation Fluids | KÖRNYEZETTERVEZÉS: ELAN | AKUSZTIKA: META Acoustics | KIVITELEZÉS: DUMEZ | FORDÍTOTTA: Ware-Nagy Orsolya

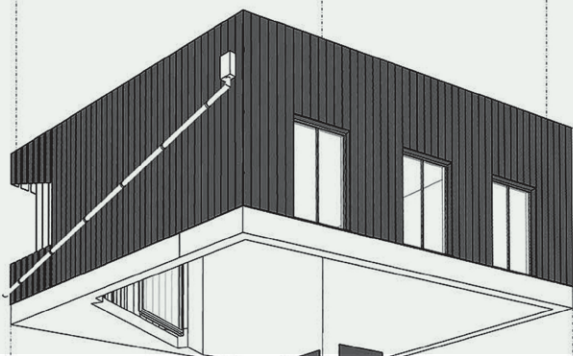
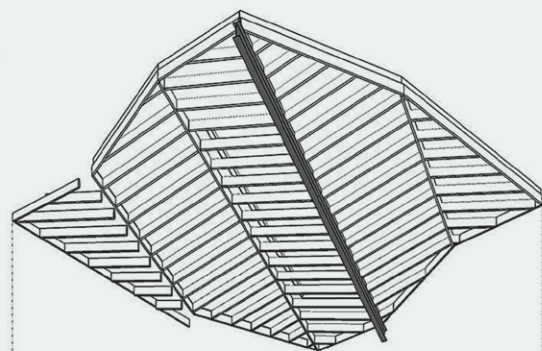

01

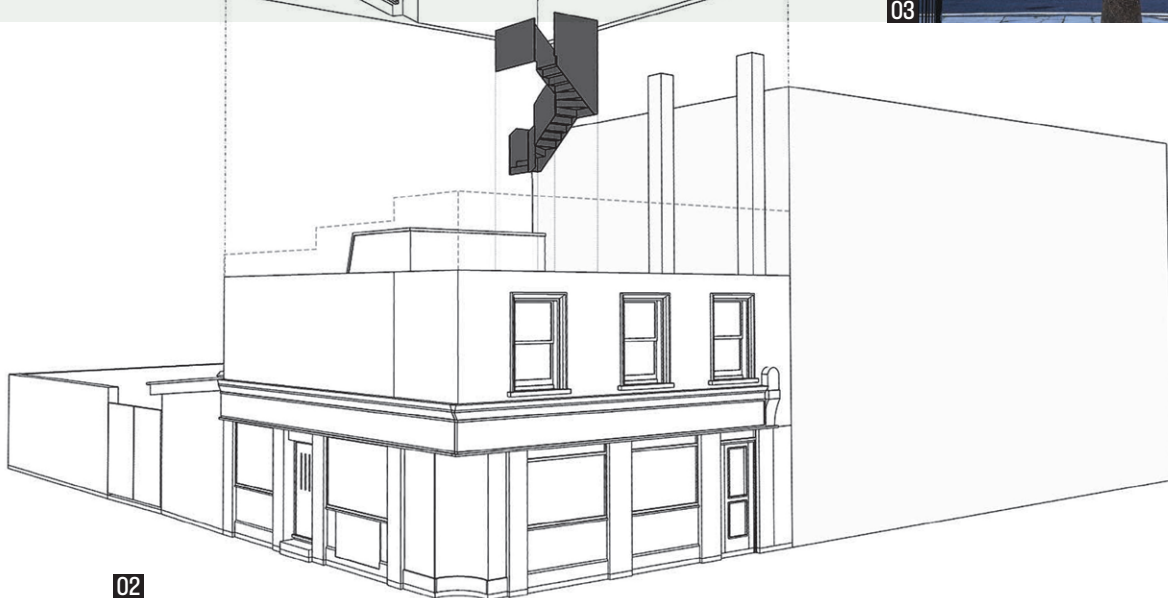
EGY PUB ÚJ ÉLETE

SZOBRÁSZMŰTEREM | *LONDONBAN*

__Nagy-Britannia fontos gazdasági ágazatának számítanak az összefoglaló néven kreatív iparágnak nevezett legkülönbébb alkotói tevékenységek. Ebben természetesen a nemzetközi piacon is jelen lévő, nagy létszámú formatervező, divattervező, a filmes látványiparban tevékenykedő műhelyek vagy éppen építészirodák az igazán meghatározóak, de az egyéni érvényesülés sem lehetetlen.

03

02

- 01 A házsört lezáró, korábban egyemeletes kocsmá
- 02 Robbantott perspektíva a ház szerkezetével
- 03 Hátsó oldali nézet

ÉPÍTÉSZ |
Martin Edwards

FOTÓ |
Max Greasy

SZERZŐ |
Sebes Péter

— A megfelelő számú kreatív elme kineveléséből az oktatási intézmények alaposan kiveszik a részüket, így szinte alig akad olyan középiskola vagy felsőoktatási intézmény, amelyik ne kínálna a művészetek valamelyik ágába tartozó képzést. A cél nem kifejezetten a művészelit képzése. A rendszer sokkal inkább abból indul ki, hogy az alkotás élményét megtapasztaló, egy adott művészeti tevékenység alapjait elsajátító fiatal tehetség kibontakozását segíthetik a változatos munkalehetőségek és a művészetekre nyitott társadalom.

Míg alkalmazotti formában a nagy cégek mellett számtalan startup vállalkozás is kínál lehetőségeket, az egyéni bemutatkozás elősegítésére a világhírű múzeumoktól és színházaktól a teljesen névtelen „sarki galériáig” és eldugott alapítványi színpadokig megszámlálhatatlan lehetőséget felsorakoztató, mindenre nyitott kiállító- és előadóhelyek sora viszi közel a művészeti terméket a közönséghez.

— Míg a nagyobb kreatív vállalkozások a legkorszerűbb feltételeket biztosítják új ötletek kidolgozásához

fizetett munkavállalóiknak, azoknak, akik inkább a maguk útját járják, megfelelő alkotói műhelyt kell találniuk munkájukhoz. Nagyvárosi környezetben az egyik kézenfekvő megoldás egy volt raktár vagy műhely bérbe vétele, ezzel azonban jelentős bizonytalansági tényezőt kénytelen bevállalni a művész, hiszen az egykori ipari épületek telkeire vadásznak az ingatlanfejlesztők, és ahogyan azt egy kreatív néhány éve be is mutatta a város lakóinak egy viaszházzal, [1] szemmel látható tempóban tűnnek el a város régi épületei, elsősorban éppen a termelés, alkotás helyszínei.

— Hosszú távú megoldást csak saját tulajdonú műterem jelent, ami komoly tőkebefektetéssel jár; főleg Londonban, a brit művészeti élet központjában ilyesmit csak már befutott művész engedhet meg magának. Mivel a város belső részeiben új ház építésére alkalmas telket szinte lehetetlen találni, érdemes az újrahasznosítás ötletét megfontolni, például egy funkcióját veszített, de mérete miatt a fejlesztők érdeklődését elkerülő épületet, akár egy elhagyott kocsmát keresni.

— Az angol kocsmá története közel kétezer évre, a római kori tavernák koráig tekint vissza. A pub neve a „public house”, nyilvános ház kifejezésből ered, amelyet a magyar nyelvben használatos jelentésével ellentétben inkább közösségi házként kell felfogni. A pub a mai napig az egyik legnépszerűbb szórakozási, kapcsolattartási forma a szigetorszámban, bár számuk az utóbbi évtizedekben kitartóan csökkent. Ezek az épületek az ital- és ételfelhasználás mellett szálláshellyel is rendelkeztek, és a tulajdonos is bennük lakott. Így ha

egy kocsmá bezár, az egész épület számára kell új hasznosítási módot találni. Bár bontásukra engedélyt kapni nem lehetetlen, az önkormányzatok többnyire olyan megoldást látnak szívesen, amivel meg lehet menteni nemcsak az egykor az utca többnyire legjelentősebb épületét, hanem azt a halvány reménysugarat is, hogy valamikor visszanyerheti egykori közösség-szervező szerepét. Tehát az értékmentő újrahasznosítás jó pont lehet az engedélyezés folyamatában. Ennek köszönhetően sokfelé fel lehet lépni a városban a korábbi századok egy-egy, múltját büszkén vállaló, magányos tanúját.

— Az ismert londoni szobrász az 1810-es évek végéről származó, Kelet-London városképileg védett területén található háza eredetileg kocsmaként működött. [2] A „Ship on the Green”-ben az elmúlt negyed században már nem mértek sört. Az idő közbeni átalakítások eredményeként kissé átformálódott épület eredetileg egy György korabeli házsor végét képezte egy lineáris zöldfelület, a Stepney Green közepén fásoros széles sétány mentén.

— A terület a második világháborúban súlyosan megromlott, csak néhány épület maradt fenn, a szomszédos házak többségét a háború után lebontották, helyettük új, modernista lakóházakat húztak fel az ötvenes évek stílusirányzatának megfelelő homlokzati tagolással, de illeszkedve a már kialakult párkánymagassághoz. A kocsmá is a háborúban veszítette el teljes legfelső emeletét, de alsó két szintjét helyreállították, és egészen az 1990-es évek közepéig működött, amikor is eladták, majd később lakóházzá alakították át.

— Művész tulajdonosa, aki 15 éve lakja a házat, azzal bízta meg Martin Edwards építészt, hogy úgy alakítsa át a meglévő épületet, hogy az alsó szinteken lévő lakás megtartásával hozzanak létre egy új műtermet az eredeti második emelet helyén, teret biztosítva különböző anyagokkal történő szobrászati munkához.

— Az építész funkcionalista elvek alapján látott a feladathoz, így az első tanulmánytervek készítése során pusztán az új műteremre összpontosított, számos tetőformát vizsgált. Kettős nyeregtető lett a kiválasztott megoldás, mely nem a meglévő épülethez való alkalmazkodást, hanem a műterem egyik legfontosabb igényét, a bőséges, de közvetlen napfénytől mentes természetes megvilágítást helyezi előtérbe. Ennek eredményeként az eredeti épület koordinátáitól közel 35 fokban elforgatott tető került az épületre. Ezzel a megoldással a kelet–nyugati irányt felvevő tetőélek lehetővé tették a tetőbevilágító északra forduló elhelyezését. A nyitott tető eredményezte nagyobb belmagasság a kreativitásra pozitív hatást gyakorol, [4] ellentétben a túlságosan szabályos, alacsony mennyezetű terekkel, amelyek inkább visszafogják az alkotás szabad szárnyalását.

— Az elforgatott tető által meghatározott falak egy kis térrészt zárnak ki a belső térből, mely egy háromszög alaprajzú terasz kialakítását tette lehetővé a déli sarokban. Széles tolóajtóval nyílik a műterem erre a pihenőhelyként szolgáló teraszra, amely a parapetként továbbfutó külső kulisszafalba vágott nyíláson át kap benapozást. Az újonnan épített emelet külső falainak kulisszaként továbbfuttatott faburkolata egyrészt takarja az elforgatott tető véletlenszerű kivetülését a homlokzatra, másrészt illeszti az épületet az utcaképhe.

— Izgalmas kihívással találta szembe magát a tervező. Míg az esetek többségében az újonnan odakerülő épületnek illik illeszkednie a korábbi korokból fennmaradt kontextushoz, ebben az esetben egy kétszáz éves épületet kellett hozzáigazítani a korábbi kortársai [3] helyén, az 1950-es években felhúzott modernista lakóházakhoz. Az akkoriban Londonban kedvelt vertikálisan megkettőzött sorház (egymás fölé épített kétszintes lakások sora) négy szintes szalagjai közé ékelődött egykori pub bővítése lett a meghatározó elem a mára elfogadott utcaképben, ezért értelem-szerűen ehhez kellett alkalmazkodni.

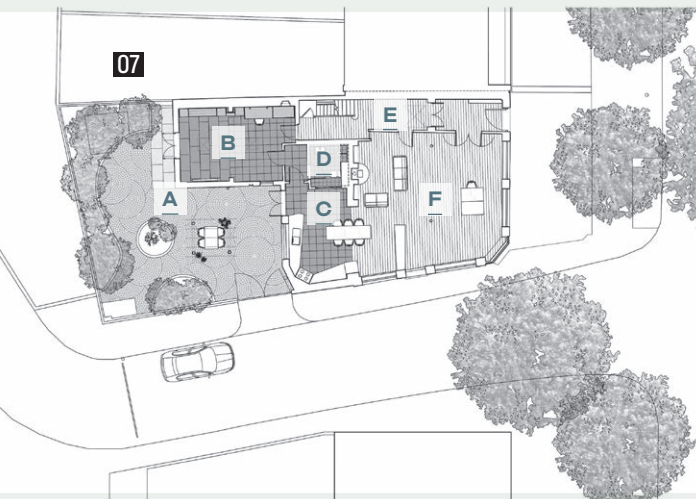
- 04 A szobrok, nehezebb tárgyak mozgathatóságáról beépített daru gondoskodik
- 05 A tágas, mozgalmassal mennyezetű műterem
- 06 A háromszög alakú terasz kijárata

02

05

06

- A | Meglévő udvar
- B | Új udvari műterem
- C | Meglévő konyha
- D | Felújított földszinti zuhanyzó
- E | Új bejárati folyosó
- F | Meglévő nappali

- 07 Földszinti alaprajz
- 08 Az átlós elrendezésű emelet
- 09 Az új tetőszerkezet metszete
- 10 Tető csomópont

— Martin Edwards égetett és olajozott felületkezeléssel megdolgozott, hőkezelt körisdeszkat választott a kettős kontinuitás eléréséhez. Az égetéssel nyert elszennesedett felület az épület életciklusa alatt bekövetkezett múltbeli eseményekre, így a háborús sérülésekre is erős utalás, de határozott karakterével a középső szint téglaburkolatát és vakolt falfületeit is tagolja, ami a modernista szomszédok ritmikus homlokzati foltjátékára is reagál. Az eredeti oldalsó homlokzat egyik legmeghatározóbb eleme volt egy ferdén keresztbe lefutó esővízcső, amely a második emeleti attika csatornából vezetett a hátsó oldali földszinti üstig. Ezt eleveníti fel az új réz esővízcső, mely követi az eredeti grafikát, absztrakt módon vetíti ki a homlokzatra a megfiatalodott épület belsejében végbement átrendeződést.

— A legfelső emeleti új, északra néző utcai ablakok a lineáris park fainak lombkoronái látványával helyezik természeti környezetbe az alkotóhelyet. A homlokzati asztalos szerkezetek színét úgy választották meg, hogy sötét tónusukkal közelebb kerüljenek a késő György és Viktória korabeli színvilághoz, amely egyébként a mai napig töretlen népszerűségnek örvend Londonban.

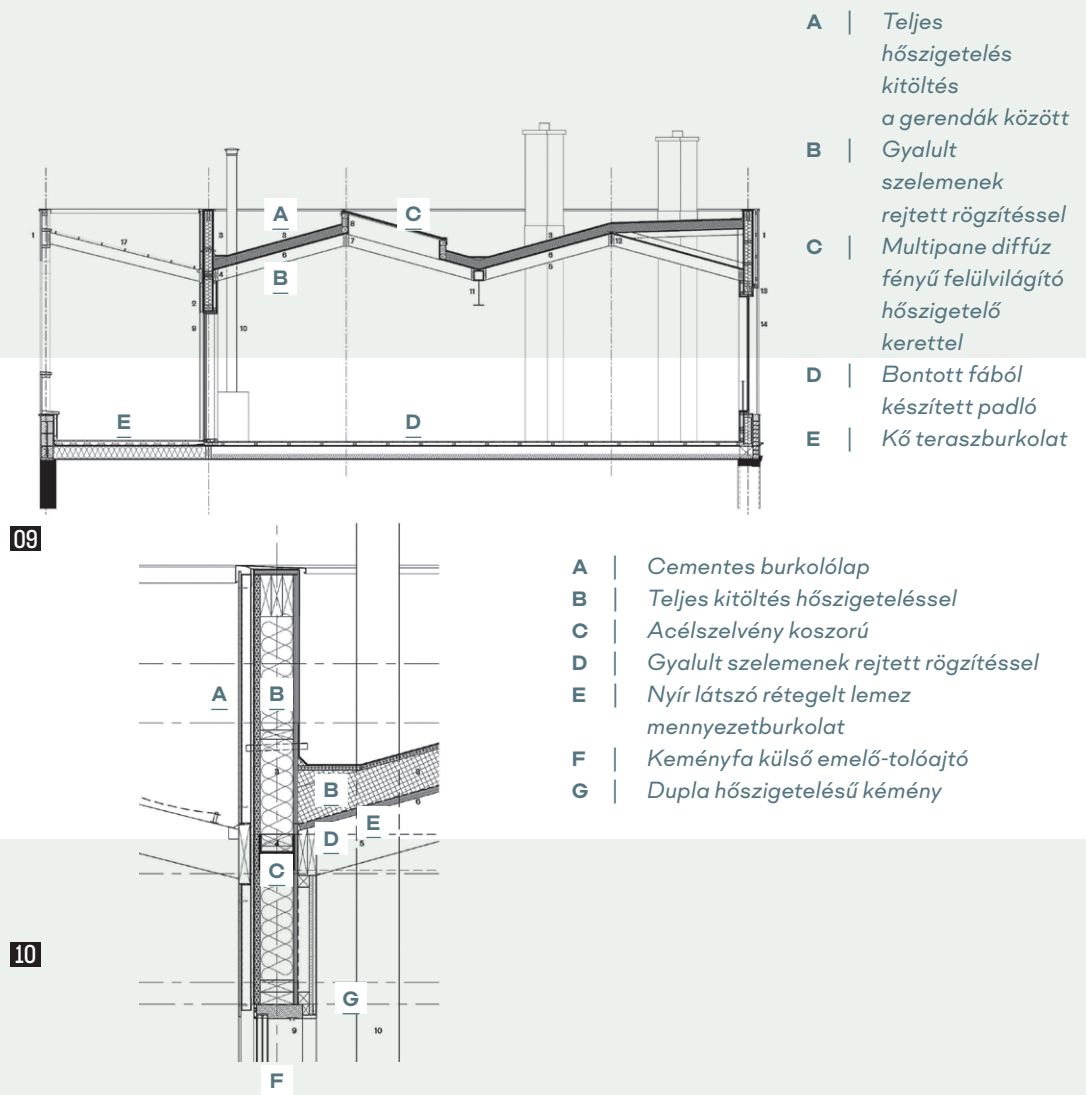
— Favázás hőszigetelt könnyűszerkezettel oldották meg a ráépítést, amely kisebb többletterhelést ad át az eredeti szerkezetre; a szabálytalan formájú tetőt acélszorító fogja körbe. Kettős nyereg fa tetőszerkezete belülről nyitott, a középső vápa egy acél mestergerdára támaszkodik. Darupályaként is szolgál a gerenda, a rá helyezett emelőcsörölővel kiegészített futómacska

a nehéz anyagok vagy az elkészült alkotás mozgatását teszi lehetővé egy födémbe rejtett nyílással a szintek között.

— A belső térben használt anyagok nemcsak visszatükrözik a szobrászműterem ipari jellegét, hanem az épület korábbi életére, korára is tartalmaznak utalásokat. Padlója a munkálatok során a korábbi tetőfedések rétegei alatt talált alátét deszkázatból lett újrahasznosítva. Az első emeleten átalakított közlekedőből új, kezeletlen hengerelt acéllemezéből készített lépcső vezet fel a stúdióba.

— Kibővítették a földszinten lévő hátsó szárnyat is, egy új vendéglakrész számára. A földszinti bővítmeny egy korábbi kiegészítéshez illeszkedő színű, bontásból nyert téglából épült, belülről hőszigetelve, hogy megfeleljen a mai hőtechnikai elvárásoknak. Az eredeti üvegezett faajtókat kijavították és az újonnan felhúzott falba építették be, a korábban az udvarban lévő pala kőlapokat pedig padlóburkolatként hasznosították újra. Az új, beépített nyírfa rétegelt lemezből készült fal tárolóhellyel, dolgozósarokkal és rejtett, lehajtható ágygal biztosít kényelmes helyet a vendégek számára. Lapos tetejét olyan vadvirág fajok keverékével ültették be, melyek a helyi városi környezetben is megtalálhatók.

— A művészet számos alkotó számára életformát jelent, mely nehezen szorítható be napi rutinba ágyazott munkórakba. Az alkotás komplex folyamatában szükség van meditációra, kísérletezésre, kapcsolattartásra és bemutatkozásra támogató terekre is. Bár az új műtermet

egyetlen tisztán funkcionális térként alakították ki, az egész épület az alkotást támogató informatív terek rendszere, melyhez kiváló alapot biztosítanak az egykori fogadó tágas terei.

— Napjainkban egyre több építész próbálja a környezettudatos elveket a tervezés hétköznapi gyakorlatába integrálni. Míg nagyobb projektek esetében fenntarthatósági minősítő rendszerek teszik ezt mérhetővé, kisebb projekteknél a tervező kreativitásán és nem utolsósorban a megrendelő nyitottságán múlik, hogy milyen megoldásokkal lehet minimalizálni a környezetre káros kibocsátás mértékét. A projekt alkotói

láthatóan kiválóan összedolgoztak a megfelelő eredmény elérése érdekében. Úgy hoztak létre egy korszerű alkotóműhelyt, hogy teljes mértékben elfogadják az adottságokat, és készek voltak úgy új életet vinni a 19. századi épületbe, hogy abból minden lehetséges elemet újrahasznosítottak. Ezzel a megközelítéssel nemcsak környezettudatos és gazdaságos, de ugyanakkor egyedi esztétikát magában hordozó új helyi értéket hoztak létre a kétszáz év történelmét megélt, védett utcaképből.

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Sebes, Péter: „Olvadó ház Londonban”, *Tervlap*, 2014-11-10, hozzáférhető: <<https://tervlap.hu/cikk-nezet/olvado-haz-londonban>> [utolsó belépés: 2021-02-12].
- [2] Pub Wiki / Ship, 64 Stepney Green, Mile End E1 [honlap], hozzáférhető: <<https://pubwiki.co.uk/LondonPubs/MileEnd/ShipStepney.shtml>> [utolsó belépés: 2021-02-12].
- [3] A London Inheritance / New Deal For East London - Stepney Green [honlap], hozzáférhető: <<https://alondoninheritance.com/london-buildings/new-deal-for-east-london-stepney-green/>> [utolsó belépés: 2021-02-12].
- [4] Rattner, Donald M: *My Creative Space: How to Design Your Home to Stimulate Ideas and Spark Innovation*, Skyhorse Publishing, New York 2019.

ÉPÍTÉS: Martin Edwards Architects, Martin Edwards | SZERKEZETTERVEZŐ: Conisbee | KIVITELEZŐ: Adam Lloyd Construction | MŰTEREM TERÜLETE: 108 M² | ÉPÍTÉS ÉVE: 2020 | FOTÓK: Max Creasy | FOTÓ: SHIP ON THE GREEN ÁTÉPÍTÉS ELŐTT: [HTTPS://COMMONS.WIKIMEDIA.ORG/WIKI/FILE:SHIP_ON_THE_GREEN,_STEPNEY,_E1_\(3368042971\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ship_on_the_green,_stepney,_e1_(3368042971).jpg) EWAN MUNRO (WIKIMEDIA COMMONS)

A KOLLÉGA MEGJEGYZÉSEI

ABC IRODAHÁZ A ÉPÜLET | BUDAPEST

— A projekt összefoglalója a tervezők tollából: „Az Arena Business Campus (ABC) irodapark az Atenor cégcsoport beruházásában a Hungária körút, Hős utca, Százados út, Stróbl Alajos utca által határolt tömbben létesül. A területen eredetileg az 1909-ben épült Budapest Székesfőváros Községi Kenyérgyára működött, [1] melynek épületeit már a beruházás megkezdését megelőzően elbontották. A területen egy központi zöldfelület köré szervezve négy új irodaház épül, amelyek közül az A épület készült el most, a B jelű épület

kivitelezés alatt áll. A C és D épületre építési engedély van és várja sorát.

— A tömegek változatos megformálásánál fontos szempont volt a határoló utcák eltérő léptékéhez és karakteréhez való igazodás, az épületegyüttes egységének megőrzése mellett. Az épületek földszintjén tervezett nagyméretű, többszintes átnyitások az együttes igényes belső zöldfelületeinek jó vizuális és gyalogos megközelítését biztosítják, miközben kapcsolódnak a környező utcák gyalogos felületeihez. A beépítés központi terének meghatározásánál hasznos segítség volt

02

- 01 A Hungária körúti homlokzat az eltérő osztással és változatos burkolattal
 02 A homlokzat szándékosan olyan, hogy a körúton haladó is érzékelhessen oldalról valamit belőle

ÉPÍTÉSZ |
Lukács István, Vikár András, Gál Árpád

SZERZŐ |
 Tima Zoltán

FOTÓ |
 Bujnovszky Tamás

a Váci Greens irodaházaknál már megszerzett tapasztalataink. A központi tér hangulatát reményeink szerint 4-6 év múlva tudjuk bemutatni. [2]

— A tömegek és homlokzatok mozgalmos megjelenését a térben formált, minden irányból más arcot és szint mutató, egyedi kialakítású kompozit lemezburkolatok (Alucobond) segítik. A térbe kimozduló, oldalanként más szint mutató vertikális burkolati mezők a mozgás és a megközelítés irányának megfelelően mindig eltérő struktúrát és szín-játékot eredményeznek.

01

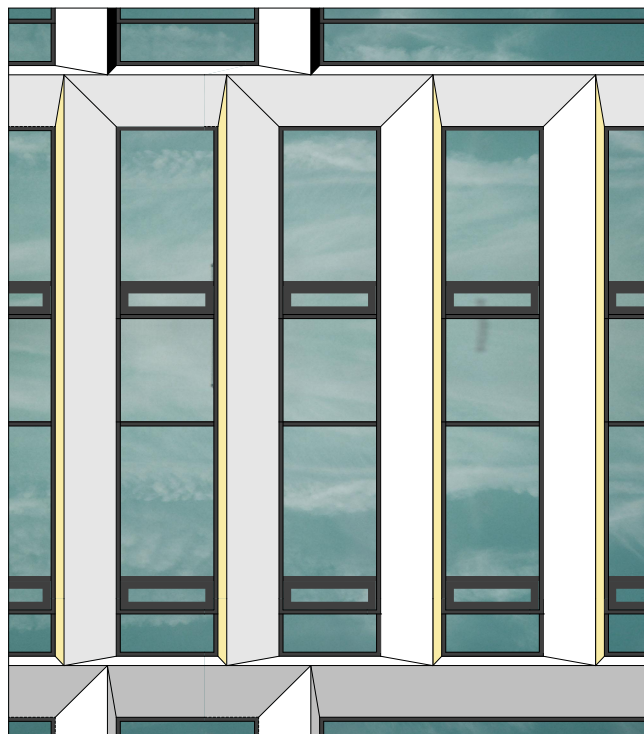
— A nyílászárók változatos, eltérő számú emeleten történő összefogásai szándékosan billentik ki a nézőt az adekvát lépték érzetéből, hogy a Hungária körúton éppen úgy jól érezze magát, mint a Százados úton.”

02
05

03

Lukács Pistáék a helyszín halmozottan hátrányos helyzetéből kiindulva hoztak létre egy – a szükséges mértékben introvertált – belső világot, alkottak egy, csak erre az épületre érvényes szabályrendszert

04

— Urbanisztikailag, építészeti, de ingatlanfejlesztési szempontból is nehéz vállalkozás minőségi irodaközpontot létrehozni az egykori kenyérgyári helyszínen, ami ma egyik oldalán egy városi autópálya, átellenes oldalon, beljebb a tömbbelsőben késő kádári lakótelep.

— Rutinos tervezők, tapasztalt irodafejlesztő megbízó, kipróbált együttműködés. Ezeket sugározza magából a lassan kibontakozó épületegyüttes.

— Lukács Pistáék a helyszín halmozottan hátrányos helyzetéből kiindulva hoztak létre egy – a szükséges mértékben introvertált – belső világot, alkottak egy, csak erre az épületre érvényes szabályrendszert. 2018-as, a VIII. kerületi tervtanácsot is meggyőző prezentációjukban már jól látszott az egyensúlyozó szándék: óvatos nyitás a környezet irányába, de karakteres, egységes architektúrával – a nagy építési területet kihasználva – egy „mini” város létrehozása.

— Bár még csak a beépítés szempontjából legkarakteresebb Hős utcai saroképület készült el, már jól érzékelhetővé vált ez a logikus és racionális szerkesztés, ami a négy épületet keretbe foglalja, ugyanakkor mindegyiküknek önálló karaktert is ad. A homlokzat fémlemez ruhája elegáns és nagyvonalú.

— A részben elkészült belső passzázs a sarok irányából megnyitott átlós, szűkülő-táguló térsoron keresztül érhető el, és egészen biztosan más hatása lesz majd, ha a földszinti üzletterek benépesülnek. A közterületszerű használatra szánt, nagy fedett-nyitott terek létrehozása bátor vállalkás, ezek használati értéke majd csak a teljes terület átjárhatósága után lesz lemérhető.

— Nagyon drukkolok a folytatáshoz!

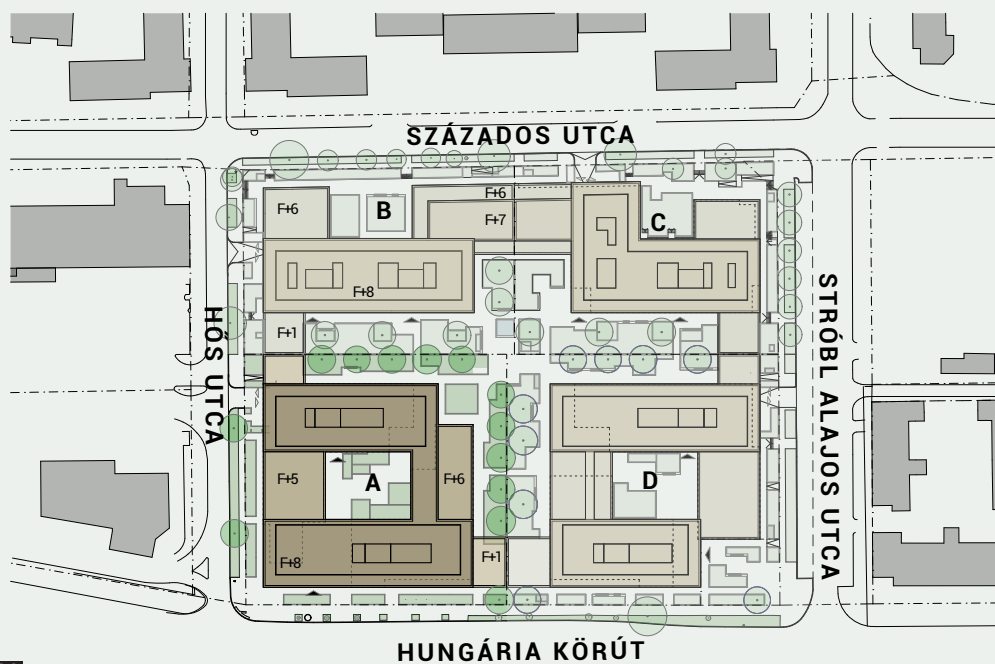
03

04

- 03 Lemezburkolat aszimmetriája a valóságban...
- 04 ...és a terven
- 05 A belső udvarban is van egy kis játék az ablakosztással
- 06 A teljes beépítés terve

05

06

07

- A | Irodaszintek
- B | Terasz
- C | Belső udvar
- D | Garázs szintek

08

09

- 07 Recepció az aulában
- 08 Metszet
- 09 A szokványos irodaberendezést a bútorzat és pár egyedi szék emeli
- 10 Alaprajz

- A Orvosi rendelő
- B Másodlagos lobb
- C Belső kert
- D Belső udvar
- E Étterem
- F Fő lobb

10

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Oláh, András: In memoriam Százados út (1909-2009) I-II, *Sütőiparosok, pékek*, Vol 56 (2009), No 4, pp 3-10, No 5, pp 9-12.
- [2] Ware-Nagy, Orsolya: Kizöldült a fehér ház - GTC White House a Váci úton, *Metszet*, Vol 9, No 4 (2018), p 16.

ÉPÍTÉS: Lukács István, Vikár András DLA és Gál Árpád (Vikár és Lukács Építész Stúdió Kft. www.vikluk.hu) | BERUHÁZÓ: Hungária Greens Kft, Atenor csoport, Borbély Zoltán, Kis László, Oláh Attila | ÉPÍTÉS MUNKATÁRSAK: Bencsik Tamás, Fogarassy Ádám, Csatai Döme, Hermán Péter, Suri Bálint
 BELSŐÉPÍTÉSZET: Krizsán Barbara (Barbara Krizsan Design Studio) | STATIKA: Dr. Almási József, Varvasovszky Péter (CAEC Almási Engineering Consulting Kft.) | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Szigyártó Gábor, Smg-Sisu Budapest Kft. | ÉPÜLETVILLAMOSSÁG: Kun Gábor (Hungaroproject Mérnökiroda Kft.)
 ÉPÜLETSZERKEZETEK: Hígi Balázs (H-design Kft.) | TÁJÉPÍTÉSZET: Steffler István (Garten Studio Kft.) | KÖRNYEZETVÉDELEM: Józsa Gusztáv (Józsa és Társai 2000 Kft.) | TŰZVÉDELEM: Báder György (BNN Biztonságtechnika Kft.) | KÖZLEKEDÉS: Wettstein Miklós (Wettstein és Társa Bt.)

- 01 Monokróm, csipke finomságú homlokzat
- 02 Utcakép a Kissalétrom utca felől

TALÁLKOZÁS

A SALÉTRÓM UTCAI LOFFICE ÉPÜLETTEL

KÖZÖSSÉGI IRODAHÁZ | BUDAPEST

ELSŐ LÁTOGATÁS

— Tavaly szeptember 3-án délelőtt feleségemmel szokásos sétáink egyikén a József körút bal oldalán a Duna felé haladva, a Kissalétrom utcán betekintve pillantottam meg a házat. Azonnal megragadott a látvány. Elsőre a homlokzat bal oldali tűzfalcsatlakozásánál, a második szint fölött négy, egymás felett megjelenő, négyzetbe szerkesztett homlokzati elem belső osztásrendje fogott meg. „Tanult ember rajzolhatta.” A mellette lévő és ugyancsak négyzetbe szerkesztett, négy szint magas, fehér színű, tematikus, figuratív, monumentális, áttört árnyékoló felületet megnyerőnek találtam, de sugárzó ereje ellenére építészeti indokoltságát pár pillanatra keresnem kellett. Eszembe ötlött Diego Rivera [1] mexikói monumentális homlokzati falfestészete, illetve a Budapesten

is terjedő tűzfalfestészet mint előzmény, de az újdonság, hogy – általam eddig még nem látott módon – az épület arcát takarja, késleltette a felismerést. Menyasszonyi fátyol? Hirdetőfelület? Minden szakralitást nélkülöző, üdén profán jelenség, monokróm, csipke finomságú. Tagoltságának köszönhetően az épület nem takart homlokzati felületeivel harmonikus egységben él. Zseniális.

— Közeledve fedeztem fel a ferdén hátrahúzott két szint magas üveghomlokzat első emeleti födémmagasságában, fehér sávban megjelenő feliratot: LOFFICE. A loft és office szó pár összevonása valószínűleg az épület használatát hirdeti. A loft szó az amerikai félipari-ipari városi negyedekben előforduló elhagyott, de lakás- és vagy irodai célokra újrahasznosított építészeti terek friss miliójét ígéri.

ÉPÍTÉSZ | **Paládi-Kovács Ádám**

FOTÓ | Bujnovszky Tamás

SZERZŐ | Sylvester Ádám

— A járdáról az alu-üveg portálon keresztül benézve a telek teljes mélységéig futó, hátrafelé keskenyedő irodateret látunk: fehér falak, oszlopok, antracitszürke szőnyegpadló. Mindez a hátrafelé futó, nyitható alu-üveg tolófalas homlokzaton át a belső udvarból is természetes fényt kap. A tömör homlokzati felületek antracitszürke terpesztett acélháló borításúak, bennük felsévélhető garázkapu. A pincegarázs léte a járdában elhelyezett elegáns antracitszürke padlórács is utal.

— A látogató a járda síkjában a homlokzat vonalától hátrahúzott üvegajtón, az épület teste alatti átjárón keresztül tulajdonképpen a tömbbelsőbe lép: A finoman tölcészerűen táguló átjáróból a kertesített belső udvaron át, annak kétszintes, leromlottságában is sajátosan szép, nyerstégla

kerítése fölött a belső homlokzatok és tűzfalak közötti tágas tereket érzékeli. Az ajtó maga a bal oldali szomszéd tűzfala mellé került lift-lépcsőház torony és az irodater már említett, hegyesszögben hátrafutó üvegfala között áll. Innen jobbra fordulva kétszárnyú üvegajtón keresztül lépünk be a földszinti irodába, melyről rögtön kiderül, hogy kétszintes. A bejáratközeli oszlopközben az emeleti födém lyukasított, így alulról fel lehet látni. Az átjáróban a lépcsőház falára telepített elektromos berendezések tervezetten rendezett képe antracitszürke terpesztett acélhálón keresztül kendőzötten látszik. A liftes lépcsőház is innen érhető el. Az összes bejárat beléptetőrendszerrel védett. A második emeleti egyterű irodaterbe a lépcsőházon keresztül juthatunk el. Mindkét irodater szélessége hátrafelé szűkül.

- 03 A nyitható árnyékoló mögött kezelőerkélyek húzódnak
- 04 A kezelőerkélyekre vetődő árnyékok
- 05 Az árnyékoló csomópontja

03

Izgalmas álperspektivikus hatást kelt. Innen fentről a telek határa felé induló egykarú lépcsőn át lehet a tetőteraszra feljutni. Itt fedeztük fel, hogy az alapincézett épület fszt. + 6 emelet magas: a legfelső emelet az utcai homlokzat mögé jelentősen hátrahúzott penthouse, mély tetőterasszal. Ennyit láttunk és tudtunk meg a lelkesítő látogatás alkalmával, ahol a minket kedvesen fogadó csinos hölgyalkalmazottak büszkén tájékoztattak az épület céljáról, használatáról. Idézet az alapító tulajdonosoktól: „Ma a Loffice 2 országban, 3 helyszínen nyújt rugalmas feltételekkel használható infrastruktúrát, és egy olyan támogató légkört, amely napról napra lehetőséget nyújt a szakmai és emberi kapcsolatok építésére, ihletszerzésre és önfejlesztésre. Az ötlet 2005-ben indult az Egyesült Államokból. Egy olyan költséghatékony irodamegoldást biztosít szabadúszók és neonomádok számára, ahol a rendelkezésre álló infrastruktúra másokkal megosztva használható. Ma a helyfüggetlen munkavégzés már nem csak a vállalkozók körében kedvelt, és az egyéb megosztáson alapuló szolgáltatások is mindennapjaink szerves részévé váltak.” [2]

— Valóban loft office született, szerényen háttérben maradó, sokféle használatot kínáló, befogadó építészeti hangvétellel.

Ami páratlan, hogy kérdésemre; tudják-e, hogy ki az épület építész, nemcsak a nevét, hanem a közeli irodája címét is megadták. El is zárandokoltunk az irodába, de nem találkoztunk. Dicsérő üzenetet hagytam...

06

MÁSODIK LÁTOGATÁS

— A neten történő találkozások után személyesen először ez év január 12-én találkoztunk a helyszínen.

— Az időközben a kézhez kapott tervek birtokában kéresemre először is a pincei gépkocsitárolót kerestük fel. Aki épület alatti mélygarázst valaha már tervezett, tudja, hogy a használható és geometriai veszteségek nélküli parkoló milyen mértékben teremt kényszerű szerkesztési körülményeket a felette lévő épület alaprajzi kialakítására, különösen tartószerkezeteinek pozíciójára. A tervekből tudtam meg, hogy a teljes telek alapincézett. A terv helyesen autólift használatát írta elő a jobb oldali tűzfal mellé, a bejáratlalt átellenes oldalra telepítve. Így 4 parkolósáv és 2 tágasabb közlekedősáv jött létre a lift szélességében hátrafutó közlekedővel feltárva. Kerestem és megtaláltam a két-szintes egyterű irodaszárny szerkezeteit meghatározó, ferdén futó tengely indokoltságát és az ebből következő pillérrendszer összes elemének pozícióját: a ferde vonalnak a pincében a leghátsó parkolósáv harmadában lévő pillértengelyen kell átlósan átfutnia, valamint a földszinti bejárat lift-lépcsőház torony engedte megfelelő szélességet megteremtő támasz tengelyén. Továbbiakban: a többszintes épület homloksíkját a jobb oldali tűzfalra merőlegesen volt érdemes számtalan építészeti előny érdekében felvenni. A legjelentősebb előny a hőszigetelt utcai homlokzat és a csipkeszerű, gigantikus nyugati árnyékoló között végigfutó kezelőerkélyek létrehozása. Általában elmondható, hogy a telek szabálytalan geometriájából is adódóan

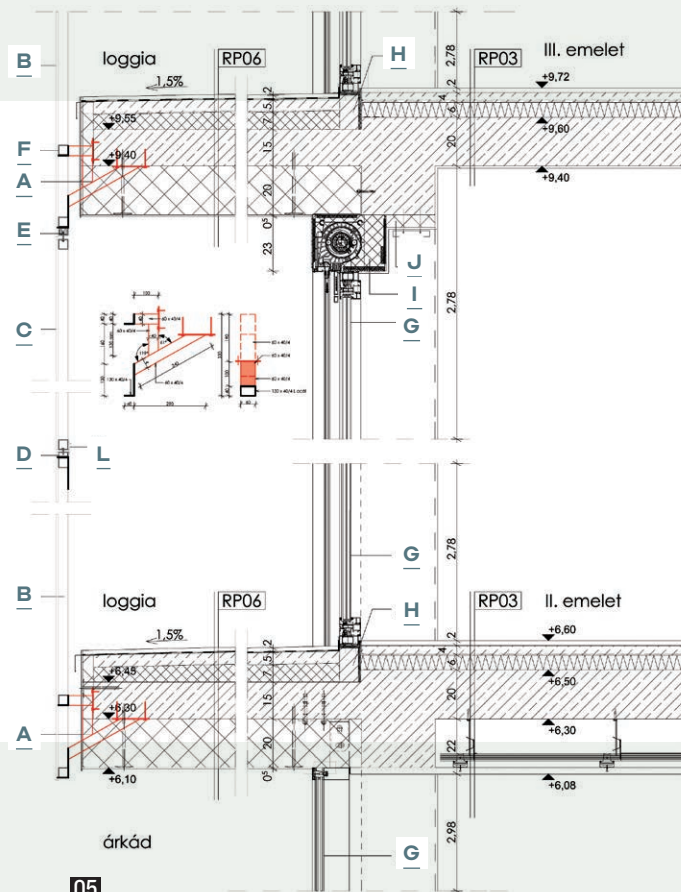
10

07

04

A	Horganyzott acél konzol	G	Schüco FW 50+.HI alumínium függönyfal, háromrétegű
B	Szinterezett alumínium perforált korlátelem	H	Purenit hőszigetelés
C	Szinterezett nyitható alumínium perforált árnyékoló elem	I	Háromrétegű üvegezéssel ellátott ALU/műanyag nyílászáró a hőszigetelés síkjába beépítve
D	Szinterezett nyitható alumínium perforált árnyékoló alsó megfogása	J	30 x 23 cm-es előregyártott hőszigetelő redőnytok
E	Szinterezett nyitható alumínium perforált árnyékoló függesztett görgős kialakítása	K	Függönykarnis
F	40/40/4 horganyzott acél keretszerkezet	L	Szinterezett nyitható alumínium perforált árnyékoló rögzítése

05

a derékszögtől finoman eltérő alaprajzi pozíciók sejtelmessége szinte alig érezhető kellemes érzeteket kelt.

— Az épület felsőbb szintjein középfolysós elrendezésben vegyesen lakások és irodatermek időről időre változtathatóan alakíthatóak ki. Teakonyhák, toalettek és fürdőszobák épültek ki a középfolysós mentén kialakított függőleges felszálló pontokra szervezve. A déli tűzfal melletti két, kádas, bidés fürdőszoba talán luxusnak tűnik.

A hidegpadlók, falburkolatok antraciszürke Zalakerámia greslapokkal készültek, a szaniterek hófehérek, a melegpadlók ipari parketták, festett törtfehér festések gipszkarton válaszfalakon, illetve vakolt téglafalakon. A penthouse felületeinek hangvétele az alatta lévő szintekéivel azonos. A nagyméretű terasz burkolata is szürke greslapokkal történt. Mellvédje az alatta lévő szintek udvari erkélyeihez hasonlóan befogott üvegezéssel készült. Árnyékolása messze kinyúló, motorosan működtetett szerkezettel

09

történik. Általában meg kell jegyezni, hogy az összes felületi anyag minősége, szürke és fehér színe, használata konzekvens, visszafogott és elegáns.

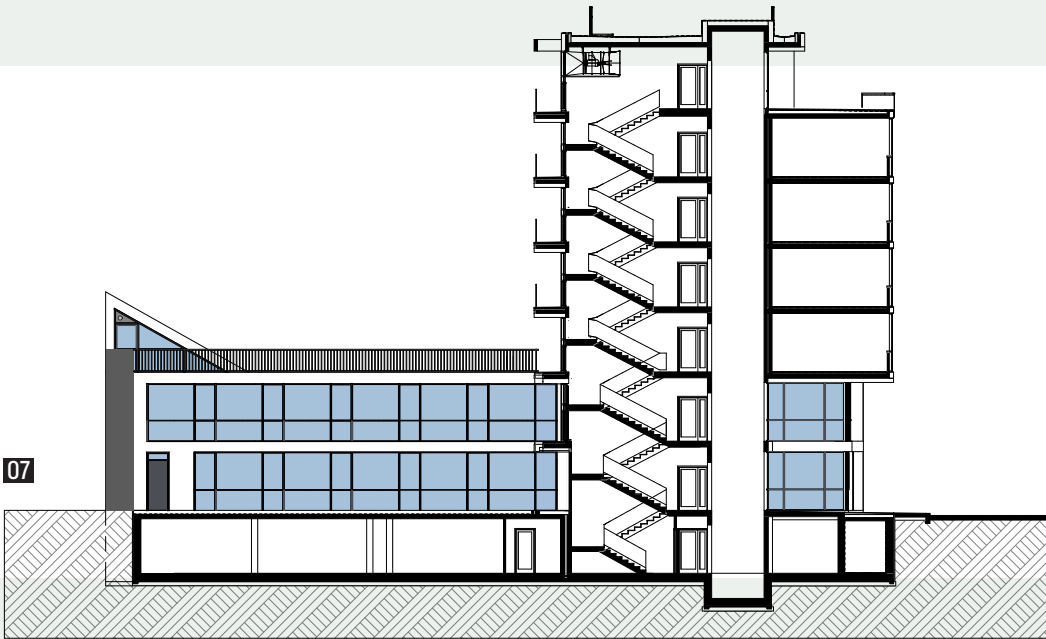
AZ ÁRNYÉKOLÓRÓL

— A Salétrom utcában szemben álló egyházi épület a loffice két legalsó szintjét a legkellemetlenebb nyári délutáni, naplementei órákban megfelelően árnyékolja. Felette csakis függőleges árnyékolás jöhet szóba. Hogy a belső terek és a környezet kapcsolata fennmaradjon, csak valamilyen áttört, évszakokra és időjárásra reagáló felület létrehozása lehetett a cél. A felület 12 vízszintes és 24 függőleges tengely által tagolt, az emeleti parapetmagasságok vízszintes tengelye felett nyitható, táblás elemekkel. A vázhoz felfordítókkal rögzített táblák nyitása egyszerű pántolással, harmonikaszerűen kifordítva történik. A szerkezet

08

06

07

- 06 A belsőben is a fehér-szürke-fekete színeket találjuk
- 07 A metszeten jól megérthető a homlokzati síkok játéka
- 08 A tömbbelsőben lévő szárny
- 09 Első emeleti alaprajz
- 10 Pince- (garázs-)szinti alaprajz

a hatékony árnyékolás mellett a belső tereknek padlóra vetülő attraktív árnyékképeket ajándékoz. A nyugati árnyékoló története a szerző leveléből idézve ismerhető meg: „A homlokzat árnyékolójának változását illetően először eltolható trapézelemekben gondolkodtam (ami az alaprajzból jött) szabályos lyukosztással vagy terpesztett lemezzel, de a grafika megszületése után a trapézforma gyengítette volna a grafikát, ezért áttértem egy szigorúbb, de kevésbé előtérben lévő, derékszögű rendszerre, mely innentől nyitható lett....”

— A homlokzati képeket, melyek az alapítók krédóját hirdetik, Willem Van de Ven holland grafikus készítette Esterházy Marcell képzőművésszel. Az eljárás lézervágással valósult meg.

— Nem lehet nem említeni az északi szomszéd telken álló, történetileg a loffice telkével együttműködő és

04

engedélyezetten a loffice funkció kiterjesztését befogadó épület felújítását. Az L alakú, kétszintes, félnyeregtes, vakolatlan téglafalás, poroszsüveg födémes épület statikai megerősítésével is járó, műemlék értékű felújítás varázslatosan friss miliőt teremt.

05

— A ház egyszeri és megismételhetetlen voltával kortanúként értékes, és kiérdemelte a figyelmesen törődő bánásmódot. Telitalálat.

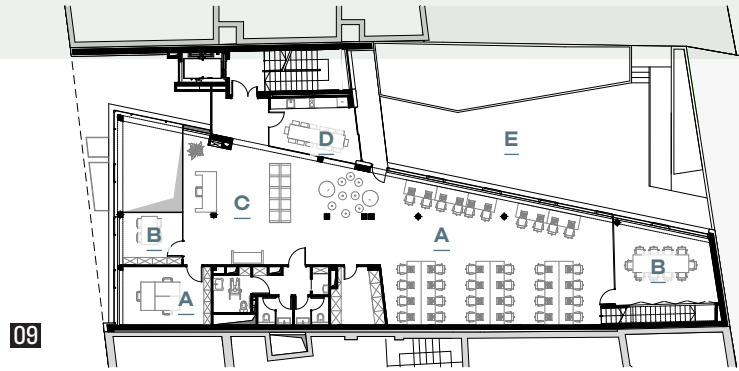
— A kolumbiai Nobel-díjas író, Gabriel García Márquez titka, hogy szöveganyagai olvasata szikáran hétköznapi, mégis csodát képes teremteni. [3] Ez jutott eszembe Paládi-Kovács Ádám művével találkozáskor.

08

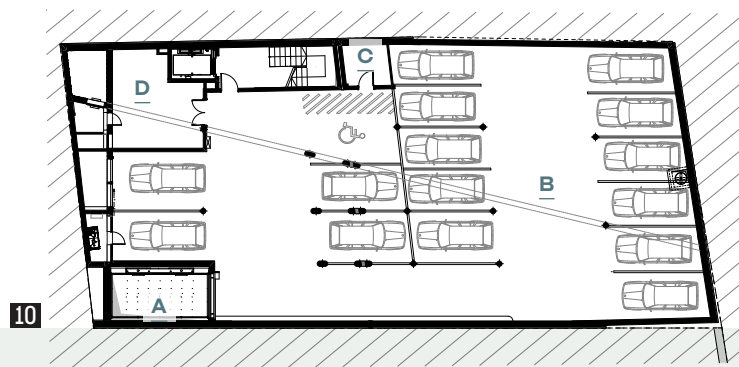
A | Iroda
B | Tárgyaló
C | Recepció

D | Teakonyha
E | Belső udvar

A | Autólift
B | Parkoló

C | Szellőzőgépház
D | Gépészeti helyiség

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Bayón, Damian: *El Artista latinoamericano y su identidad*, Monte Avila Editores, Caracas 1977, pp 1-150.
 [2] Loffice/„A misszió” [honlap], hozzáférhető: <<https://loffice.hu/budapest/hu/rolunk/>> [utolsó belépés: 2021-02-02].
 [3] Zsolt, Angéla: Gabriel Garcia Marquez [Blasquez, Adélaide és Durán, Armando interjú fordítása és bevezetés], hozzáférhető: <<http://www.literatura.hu/irok/xxszazad/amidrama/marquez.htm>> [utolsó belépés: 2021-02-02].

ÉPÍTÉS MUNKATÁRSÁK: Hegedűs Dávid, Szekeres Attila, Erdélyi Anett | GRAFIKA ÉS A BELSŐ JELRENDSZER TERVEZÉSE: Willem Van de Ven grafikusművész, Esterházy Marcell képzőművész | AKADÁLYMENTESÍTÉS: Szabó Henrietta | STATIKA: dr. Kovács házy Péter | GÉPÉSZ TERVEZŐ: Szalóky László, Benkő Zoltán, Németh Tamás | KONYHATECHNOLÓGIA: Gauland András | ELEKTROMOS TERVEZŐ: Messerer László | TŰZVÉDELMI TERVEZŐ: Szaladják László | ÉPÍTETŐ: Ulrike Rein, Klementz Kata, Oppenheim Klára, Esterházy Anna | GENERÁLKIVITELEZŐ: Szkladányi György, Somosi Viktor

01

JELSZERŰ KETTŐSSÉG

A RICHTER GEDEON ÚJ KÖZÖSSÉGI ÉS IRODAÉPÜLETE | DEBRECEN

— Ősszel adták át a Richter Gedeon debreceni telephelyének újonnan épült közösségi és irodaépületét, melyet azóta sem tudott a gyógyszergyártó cég teljes funkcionalitásában kihasználni, ezzel is jól mutatva a jelenlegi helyzet abszurdba hajlását. Egyben rávilágítva, hogy az elmúlt időszak digitális átállása, az otthonról való munkavégzés térhódítása nyomán megkerülhetetlen az irodai funkció újraértelmezése.

— Habár lakosságát tekintve Debrecen a főváros után jelentősen lemaradva a második legnagyobb város az országban, területe mégis majdnem megegyezik Budapest területével, [1] ami mezővárosi gyökeréből eredeztethető. Ez a történeti adottság mind a mai napig meghatározza a város szerkezetét, a városfejlődés lehetőségeit, irányait. [2] A fejlődés a belvárostól kifelé, koncentrikusan történt, és az elmúlt

évtizedek nagyarányú ipari és kereskedelmi fejlesztései is a városból kivezető fő közlekedési utak mentén, nagyjából azonos körben helyezkednek el. A Richter Gedeon biotechnológiai üzemének helyet adó Határ úti ipari park az egykori téglagyár területén található, a belvárostól messze, a város szélén, a városnyi méretű tócskerti lakótelep és egy új építésű, családi házas lakóövezetet követően.

— A jelentős gazdasági fejlesztések következtében lényegesen növekedett az ipari parkok száma és területe a városban az elmúlt időszakban. Ezek közül jelenleg a Határ úti a legnagyobb, melynek egyik kiemelt szereplője a bő tíz éve jelen lévő Richter Gedeon Vegyészeti Gyár debreceni fióktelepe. A kiemelt szerep különösen igaz építészeti szempontból, hiszen az ipari parkok általános sablonépítészete mellett

02

- 01 A megérkezés hangsúlyos eleme a konzolos irodatömb
 02 Nagy üvegfelülettel nyit a telep belseje felé a közösségi szint

ÉPÍTÉSZ |
Tőös György, Szőkedencsi Géza

SZERZŐ |
 Szentirmai Tamás

FOTÓ |
 Bujnovszky Tamás

a gyár láthatóan fontosnak tartja építészeti kialakítását, mind kereskedelmi arculata, mind a dolgozók munkakörnyezete, mind a városban betöltött gazdasági szerepe okán. Feltételezhetően részben ennek is köszönhető az egész központ átgondolt és minőségi fejlesztése, melybe az olyan funkciók is beleértendőek, mint a bejárati portaépület vagy a gyártócsarnok.

— A Richter-központ nemcsak az ipari park építészeti meghatározó eleme, de az Artonic műterem építészeti által tervezett közösségi és ipari épület az egész park jelképévé lett. Az épület határozottan elkülönül az ipari parkot meghatározó csarnokszerkezetektől. Az irodarész modernista utalásként megemelt, konzolosan kialakított tömbje könnyedségével, eleganciájával képez kontrasztot a gyártó- és

01

raktárépületekkel. Ez a gesztus – az ipari környezettel szembeni tiszta könnyedség – nem egyedi a kortárs irodaépítészetben. Elég csak egyik ikonikus példáját, a kínai Huai'an város egyik gyártelepéhez tartozó irodaházat [3] említeni: a vízen úszó épület lágy formájával Álvaro Siza a gyártelep disztópiáját ellenpontosza.

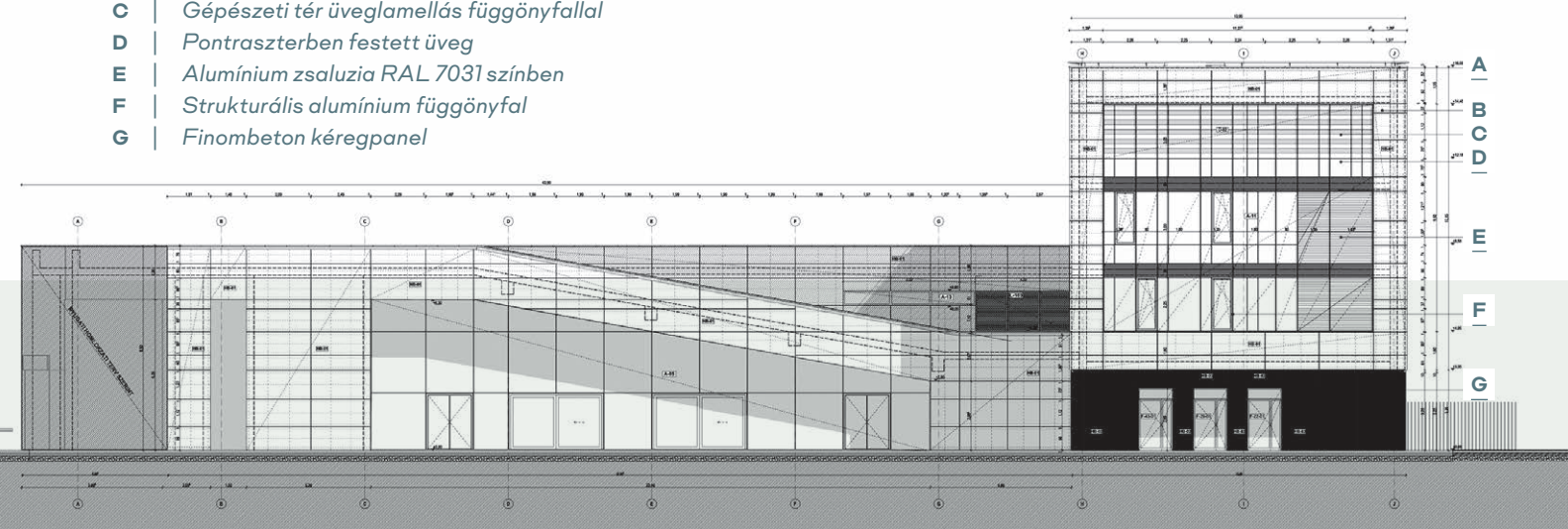
— A Richter tömbje két, markánsan különböző tömegből áll össze harmonikus egységgé. A földhöz tapadó, a közösségi funkciókat magában foglaló, részben kétszintes épületrész tömegalakításával reagál a meglévő épületekre, az új funkcionális elvárásokra és a telep belső életére. Ez a tömeg valóban a telep központjaként működik, főbejáratának is a belső, fedett-nyitott, előtetős tér tekinthető, mely az utcai bejárathoz képest sokkal nagyobb, és intenzívebb

07

03

- A | Attikafedés RAL9002 szürkésfehér porszórt felület
- B | Fischer homlokatburkolat rögzítő rendszer vízszintes kiosztás
- C | Gépészeti tér üveglamellás függönyfallal
- D | Pontraszterben festett üveg
- E | Alumínium zsaluzia RAL 7031 színben
- F | Strukturális alumínium függönyfal
- G | Finombeton kéregpanel

04

átjárást is biztosít az étterem, a közösségi terek, a konferenciatermek felé. A telken belüli aktív kapcsolat az étterem teraszának kialakításában is megjelenik, az épület onnan is közvetlenül megközelíthető. Az épülettömb fizikai kapcsolatai, formálása is a telek belső életéhez igazodik, míg ettől határozottan eltérő az irodákat magában foglaló, megemelt, szigorú szerkesztésű, három szintes hasáb. A két tömeg csatlakozásán egyszerre érezhető az összetartozás és az elválasztás szándéka, az irodarész könnyed lebegését erősíti az atektonikus módon üvegezett felületre felfekvő tömeg. Ez a folyamatosan vibráló diskurzus, a csatlakozás egyedül az irodatömeg város felőli hosszoldalán válik bizonytalanná. Az addigi tömör-üres és tömeg-üveg egyértelmű találkozások helyett egy kevésbé határozott elválasztás jelenik

meg, a tömör rész síkbeli anyagváltása. Ez részben azzal is magarázható, hogy csak ütemhatárról van szó, hiszen hosszú távú fejlesztésként még két, azonos irodatömbbel bővül az épület a város felé, ami majd orvosolni tudja ezt a bizonytalanságot. Bár félő, hogy a jelenlegi két tömegrész egyensúlyi aránya fel fog borulni az irodatömbök túlsúlya miatt.

— A belső kialakítás is követi a kettősséget, a közösségi terek nagyfokú transzparenciája, átjárhatósága, a külső térérel való intenzív kapcsolata az ilyen jellegű funkciók nemzetközi trendjét követi, és feltételezhetően jól tudják majd kiszolgálni a járványhelyzet után az intézmény dolgozóinak mindennapjait. Ezzel szemben az irodarész kialakítása meglehetősen konzervatív irányt mutat: a középfolysók két oldala mentén kialakított, kis létszámú cellás irodák

09
02

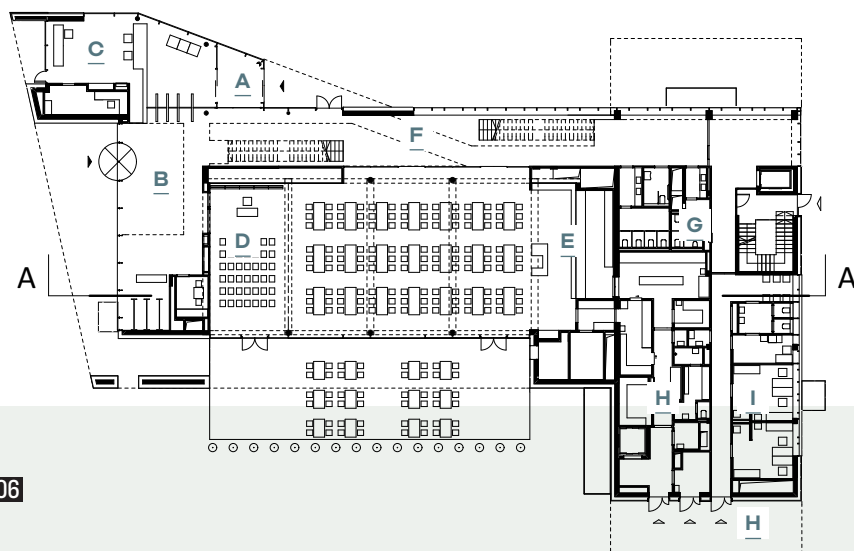
08

04

05
06

05

- A | Richter Gedeon utcai bejárat
- B | Udvar felőli bejárat
- C | Porta
- D | Lounge / szekcióterem
- E | Étterem
- F | Közlekedő
- G | Mosdók
- H | Melegítő / befejezőkonyha
- I | Orvosi rendelők
- H | Gazdasági bejárat

06

- 03 A felső szintet részben elfoglaló gépészetről csupán a nyílásrendszer részletei árulkodnak
- 04 Metszet
- 05 A most megépült irodatömböt majd két azonos elem követi
- 06 Földszinti alaprajz

között nincs valós kapcsolat, a folyosói tömörséget oldani próbáló üvegajtók is átlátást gátló felületet kaptak szemmagasságban. Ezáltal a mai irodafejlesztések fontos elemének, a találkozási pontnak a szintenkénti teakonyhák és a függőleges közlekedőmag melletti pici leülősarkok adódnak csupán, ezek próbálják oldani a munkahelyek szigorát. Mikroszinten a 20. század állandó konfliktusa köszön vissza, a forma és funkció közti hierarchikus versengés. Míg az irodatömbben egyértelműen a szigorú funkcionális kötöttség látható, a közösségi tömb a funkció biztosítását könnyed és nagyvonalú formálással egészíti ki.

— Az iroda működési perfekcionizmusát erősíti az épület üzemelése is, a korszerű és gazdaságos hőszivattyús felületű hűtő-fűtő rendszere csakúgy, mint a nagyfokú

üvegezés miatti felmelegedést megakadályozó, a szobákban tartózkodók által nem befolyásolható automata árnyékolórendszer, amely már felveti a jelen kor gép-ember konfliktusát is.

— A közösségi tömb sokféle téri helyzetet és funkcionális lehetőséget biztosít, flexibilis kialakításának köszönhetően minden bizonnyal jól működik mind a hétköznapokban, mind a különböző események szintereként. A belső látványát a tereket összekapcsoló két egyenes karú lépcső és tört átkötő híd nagyvonalú térbelisége uralja. Ezt a dinamikus, plasztikus összehatást erősíti a tér visszafogott, minimalista anyag- és színhasználata is, mely gesztus hasonlóan erőteljes narratívát ébreszt, mint az emblematis svájci gyógyszergyári épület, Peter Märkli baseli

08

07

A két tömeg csatlakozásán egyszerre érezhető az összetartozás és az elválasztás szándéka, az irodarész könnyed lebegését erősíti az atektonikus módon üvegezett felületre felfekvő tömeg

- 07 A munkahelyek rendezettsége és a közösségi tér kötetlensége köszön vissza a két rész homlokzati kialakításán
- 08 Átlátások, világosság, fehérség jellemzi a különböző funkciók közti fő közlekedő részt, a tisztaságot, egészséget sejtetve
- 09 Kiemelt kapcsolati elem az épület és a telekbelső között az étterem nyitható üvegfala, a hatalmas terasz
- 10 Lábazati csomópont

Novartis látogatóközpontja. [4] Míg ott a pazar és fenséges [5] anyaghasználat a cég gyógyszeriparban meghatározó szerepére utalhat, addig itt a fényből, fehérségből, átlátszóságból adódóan a tisztaságot, egészséget sejtjük. Ezt a már-már éteri tisztaságot két apró belsőépítészeti – ismét a nemzetközi trendekre érzékenyen figyelő – gesztus színesíti: a szoborszerű lépcsőkarok melletti tömör falszakaszon lévő, változó textúrájú és tapintású izlandi zuzmófal a tér neutralitását oldja a természet megjelenítésével, míg a bejáratnál lévő függőlámpák elsőre véletlenszerű együttese a művészettörténetből régről ismert – és a kortárs populáris kultúrában és dizájnbán is intenzíven használt – anamorfózis [6] jelenségre szép építészeti példa: a megérkezés egy adott pontjából a cég jól ismert, monogram-szerű emblémájává (RG) állnak össze, tovább oldva a homogén fehér tér szigorát.

08

01-02-03 Az Agora irodaépületeinek kül- és beltéri zöldfelületei

A JÖVŐ IRODÁJA FENNTARTHATÓ, EGÉSZSÉGES ÉS BIZTONSÁGOS

—A fenti elvárások hármasa egyenként nem új keletű, de együttesen a jelen klíma- és járvány-szorongásos helyzetben fogalmazódtak meg. Azoknak a meglévő és most épülő irodaházaknak, akik versenyben akarnak maradni a bérlőkért, mindhárom elvárásra megoldást kell nyújtaniuk a jövőben. Cikkünk egyik beszélgetőpartnere a 12. oldalon bemutatott Agora Tower&Hub irodaépületek fejlesztési igazgatója, másikkal a WELL minősítési rendszer elismert szakértője. Megkérdeztük őket: mit nyújt ma egy elkészült iroda, és pontosan minek kellene megfelelnie?

—Magyarországon A kategóriás irodaépület már nem is épül zöld minősítés nélkül, ez alapvető piaci elvárás. Berényi Zsolt fejlesztési igazgatótól megtudtuk, hogy az Agora Tower&Hub épületek három minősítési rendszerben is ringbe szállnak (BREEAM Communities International, BREEAM International New Construction 2016 és WELL), melyeknek eleget téve számos innovatív zöld és fenntartható megoldás valósult meg.

—Szó szerint zöldek a földszinti zöld területek és az emeleteken található zöld teraszok, melyek összesen több mint 17 tenispályányi felüldülést, friss levegőt kínálnak nemcsak mennyiségükben, hanem minőségükben is. Sok olyan, egészséget és jó közérzetet (well-beinget) támogató, ugyanakkor fenntartható megoldás is született, melyek gyakran egyértelműnek tűnnek, mégis tudatos tervezés, ember- és dolgozóközpontú gondolkodás eredményei.

A munkaterületeken például optimalizálták a természetes megvilágítást, így a téli időszakban kevesebb mesterséges világításra van szükség, és a passzív hőnyereség a kisebb fűtési igényt támogatja. Az üvegezett felületek arányát a bordaszterek távolságának megnövelésével érték el. A több természetes fény jobb dolgozói légkört teremt, és hatékonyabbá is teszi a munkavégzést.

—Az energiafelhasználás optimalizálására nagyon részletes, nagy darabszámú energia- és vízfogyasztás-mérőket szereltek fel, melyek a piaci sztenderd feletti mérési részletettséggel biztosítják az üzemeltetési tapasztalatok alapján történő utólagos beszabályozást és a hatékonyabb energiafelhasználást. Irodai jelenlét alapján a hőmérséklet, a páratartalom és a megvilágítás terén adatelemzés, majd ajánlás történik. Az alkalmazott rendszer lehetőséget nyújt az interakciók utólagos vizsgálatára: ki kívül, melyik osztály melyik osztállyal dolgozik legtöbbet együtt. Tárgyalóhasználatkor lehetőség van elemezni a valós létszámot, követni a valós idejű tárgyalófoglaltságot és ennek megfelelően tárgyalót keresni.

—Persze a fenntartható megoldások alkalmazása több kihívás elé is állította a fejlesztőt, építésszt, kivitelezőt egyaránt. A megcélzott, kiemelkedő BREEAM minősítési szinthez szinte majdnem minden elérhető kreditet és vele járó követelményt integrálni kellett. Ez mind a belső projektmenedzsment folyamatokban, mind a tervezés és a kivitelezés során kihívást jelentett, nem beszélve a magasabb műszaki tartalommal járó többletköltségekről. A parkolóház tetején létesült központi tér nagy kiterjedésű zöld- és vízfelületeinek parkolóházi vonatkozásai is komoly szakági összehangolást igényeltek. Az előírások szerinti, kivitelezői alvállalkozói adatszolgáltatások begyűjtése is nagy feladat volt.

—Az emberközpontúság tekintetében az akadálymentesség kiemelt szerepet kapott egyes bérlőknél, amire az alapépület teljes mértékben fel volt készülve. Az igazgató büszkén említi a Magyarországon még szokatlan módon külön kétirányú kerékpáros rámpát is, mely a garázs szintre

03

04

05

04-05 A WELL Health & Safety Rating új minősítés

ROVATSZERKESZTŐ

www.hugbc.hu

SZERZŐ |

Budai Henrietta titkár, HuGBC

vezet, ahol közel 500 kerékpártároló várja az embereket. Az egészséges, és most nem mellesleg a távolságtartást is támogató alternatív közlekedést kerékpár és elektromos roller kölcsönzésének lehetőségével támogatják.

—A jelen helyzetben nagymértékben felértékelődött az érintésmentes megoldások szerepe, melyek közül a bejutás, a gyorskapuk, a liftek működtetése, a Bluetooth alapú, akár 10 m-es olvasási távolsággal rendelkező, okostelefon alapú olvasók, az arcfelismerő rendszer (akár a bérlemény bejárata előtt is), valamint a parkolási és smart navigációs megoldások a fenntartható üzemeltetést is támogatják a dolgozók kényelme és biztonsága mellett.

—Az irodai egészséget és egészségbiztonságot, a közös munkaélet újjáélesztését, reformját célozza meg az itthon is elterjedőben lévő WELL minősítési rendszer egyik új ága. Mivel az Agora is a WELL magas minősítési szintjére pályázik, Joseph Marfit, az USA-ban élő WELL Faculty szakembert arról kérdeztük, milyen eszközökkel segít az új rendszer.

—Joseph fontos lépésként említi, hogy az International WELL Building Institute létrehozta a WELL Health & Safety Ratinget, mely részben üzemeltetési, takarítási, karbantartási és vészhelyzeti protokollokat vizsgál, amelyek nemcsak a koronavírus-járvány, hanem egyéb

vészhelyzet – például szélsőséges időjárás, üzemzavar stb. – esetén is segítik az emberi élet, az egészség védelmét és a biztonságos üzletmenetet.

—A kiépített megoldások terén az épület funkciójától függően sok eszköz alkalmazása lehetséges. Számos irodaházban találunk már fertőtlenítő kapukat, hőkapukat, illetve egy úgynevezett „fekete test” rendszert, amely pillanatok alatt megállapítja, ha valakinek magasabb a testhőmérséklete, és egy riasztóberendezés segítségével azonnal a kollégák tudtára adja. Joseph Marfi szerint a fertőtlenítő kapukat a jövőben inkább kórházakban fogják használni, ott is főként a fertőzőosztályok bejáratánál helyeznek majd el ilyeneket. A hőkapukat Amerikában már rengeteg iskolában felszerelték, és amíg járvány van, sok irodaházban is ott maradnak. Ezzel szemben a fekete test rendszerek várhatóan a vírushelyzet elmúltával is megtalálhatók lesznek az épületek előcsarnokaiban.

—A WELL Health & Safety Rating logó vizuális megjelenítése annak, hogy az épület átment egy átfogó, független átvizsgáláson, és a következőkre minősítették: az épület tiszta és fertőtlenített (naponta többször is bizonyos gyakran használt részekben, mint a kilincsek és liftnyomógombok); oktatás történt a veszélyekről és a megelőzésről; a legjobb egészségügyi alapfeltételek biztosítottak; a levegő- és vízminőség ellenőrzése ütemezett és szinte folyamatos; az egészségügyi és biztonsági intézkedésekről a dolgozók és látogatók egyaránt informálva vannak, vagyis bárki, aki az épületbe látogat, tudja, hogy mit tettek az egészsége érdekében.

—A WELL rendszer kizárólagos tárgya az ember, a dolgozó. Minden fejezete az egészségre, a jobb erőnlétre, az immunrendszer támogatására és a kognitív kapacitás emelésére koncentrálna. A szakember szerint mindenképpen tudományosan megalapozott iránymutatásokra van szükség, olyanokra, amelyek bizalmat keltenek a dolgozóknak.

EUROPACITY

VÁROSÉPÍTÉSZETI PÁLYÁZAT ÉS ANNAK RÉSZÉKÉNT MEGVALÓSULÓ TERVPÁLYÁZAT KULTURÁLIS ÉS FILMSZÍNHÁZKOMPLEXUMRA

SZERZŐ | Burián Gergő

—2019-ben a Párizs külső területén lévő EuropaCity városépítészeti pályázatot a nemzetközileg elismert építésziroda, a Bjarke Ingels Group nyerte meg. Az urbanisztikai terv továbbfejlesztését követően tavaly év végén közzétették az itteni nyolc kulcsfontosságú épületre – koncertteremre, több szállodára, modern cirkuszi épületre és egy kiállítócsarnokra – kiírt tervpályázatokat, amelyek közül a kulturális központ és filmszínház komplexumának tervezési lehetőségét a holland UNStudio nyerte el.

—Az Europa City területe a Charles de Gaulle nemzetközi repülőtér és Párizs központja között helyezkedik el, a fővárostól nyugatra. Az elképzelések szerint az üzleti alapú városfejlesztést és a tájépítészeti ötvözve dinamikus és diverz városközpontot hoznak létre, a lakók és a turisták számára sok városi funkcióval és több aktív élmény biztosításával. Az EuropaCity projekt része, hogy olyan sport-, kulturális és szórakozási lehetőségeket kínáljon, ami a franciákat és a más országokból ide látogató turistákat egyaránt megszólítja. Az ambiciózus projekt megvalósításához 3,1 milliárd eurós magántőkét is bevonnak.

—A Bjarke Ingels Group városépítészeti tervében a szol-

tisztítja a szürkevizet és elszikkasztja az esővizet, amely vizeket később a városrészen belül lehet felhasználni. A tetőkert tehát egyszerre biztosít teret a szabadidő eltöltésére és valósítja meg a fenntarthatósági elveket. Erről szól az EuropaCity.

—2020 második felében már az EuropaCitybe vizionált kulturális központ és filmszínházkomplexumra írtak ki tervpályázatot. Az UNStudio tervében a mozgókép művészetének szentelt központ három egymással összefonódó cortenacél-szalag formájában valósul meg. Az épületegyüttes beltéri vetítőtermekből, „kulturális laboratóriumból” és kültéri képernyőkből áll majd.

—A városépítészeti tervnek megfelelően az épület zöldtetőborítást, illetve lejtős tetőteraszokat kapott, melyekről szintén nagyszerű kilátás nyílik Párizs sziluettjére. A teraszokon nagy kültéri vetítévásznak, lelátók, éttermek és kávézók követik egymást, így az épület ezen része biztosan a városi kulturális élet szabadon látogatható színterévé fog válni. Az UNStudio a központot „nyilvános térként és kulturális laboratóriumként” képzei el. Konceptiójuk kibővíti a mozizás élményét, mivel a látogatók egyszerre

01

02

03

gáltatásokat, a kapcsolódás területeit és a kereskedelmi egységeket több, körkörös hurkot alkotó gyalogossétány mentén alakították ki. Az ovális alakú sétányok lehetővé teszik gyalogosan felfedezni a városrész különböző területeit és szolgáltatásait. Az összefonódó sétányok térfalait úgy tervezték, hogy megidézzék a párizsi utcák tényszerűségét és meghittségét. A fejlesztés teljes egészében sűrűn beépített, városi, multifunkciós területekből áll, amelyek egyszerre tartalmazzák a vásárlás, a szórakozás és a kulturális tevékenységek lehetőségét. A párizsi gyorsvasúthálózat mellett, mely a fővárossal való összeköttetést biztosítja, a városrészen belül közösségi kerékpárrendszerrel és elektromos buszokkal lehet gyorsan és hatékonyan közlekedni.

—Az urbanisztikai terv legfőbb koncepciója a dombok és tetőkertek sorolása volt. Az épületek teteje összefüggő zöldtető, mely parkrendszert csak az utcák és sétányok szakítják meg völgyekkel és hegygerincekkel. Az elképzelés a helyi övezeti előírások és magasságkorlátozások kreatív értelmezésének eredménye. A zöldtetőről nemcsak festői kilátást nyílik Párizs látképeire, hanem számos funkcionális és praktikus előnye is felfedezhető: többlet-hőszigetelést biztosít az alatta lévő használati tereknek,

nézhetnek filmeket és látogathatnak meg művészeti kiállításokat, pihenhetnek meg a zöld tetőteraszokon, hódolhatnak a kulináris élvezeteknek, és a tető a társadalmi élet fontos színhelyévé is válhat.

—Az építészeket a tájépítészetben gyakorta megjelenő corten acél térelválasztók és Richard Serra corten acél művészeti alkotásai ihlették meg. A megdöntött épülettömegeket úgy tervezték meg, hogy maximalizálják a napfény jótékony és minimalizálják a szél kellemetlen hatását, szélvédett tereket létrehozva. A fenntarthatósági szempontok is fontosak voltak a tervezőknek: „Csökken a CO₂-kibocsátás, az esővíz újból felhasználható, a park tetején található vastag növényzet és termőréteg többlet-hőszigetelést biztosít az épületnek, míg a többnyire zárt homlokzatok védik az épületet a túlzott felmelegedéstől” – írja az UNStudio.

Forrás: UNStudio.com, Archdaily.com

01 EuropaCity, városépítészeti terv, Párizs, Franciaország - Bjarke Ingels Group, 2019, első díjas pályamű

02-03 EuropaCity, kulturális központ és filmszínházkomplexum, Párizs, Franciaország - UNStudio, 2020, első díjas pályamű

AMIKRE ÉRDEMES FIGYELNI

KÖZELEDŐ HATÁRIDŐVEL LEADHATÓ
PÁLYÁZATOK:

KÉPENKÉNT, VÁLOGATÁS A KÖZELMÚLT PÁLYÁZATI TERVEIBŐL:

- 04 Koreai Városépítészeti és Építészeti Múzeum, Szedzsong, Dél-Korea - AZPML és UKST, első díjas pályamű
- 05 Alibaba Központi Székháza, Vuhan, Kína - Benoy Architects, első díjas pályamű
- 06 University of Milan, új kutatási campus, Milánó, Olaszország - CRA-Carlo Ratti Associati, első díjas pályamű
- 07 Vegyes funkciójú épületközpont, Szöul, Dél-Korea - Henning Larsen, első díjas pályamű
- 08 Nova Scotia Művészeti Galéria, Halifax, Kanada - KPMB és Omar Gandhi, első díjas pályamű

Budapest diákváros - nagyvásártelep és környezete

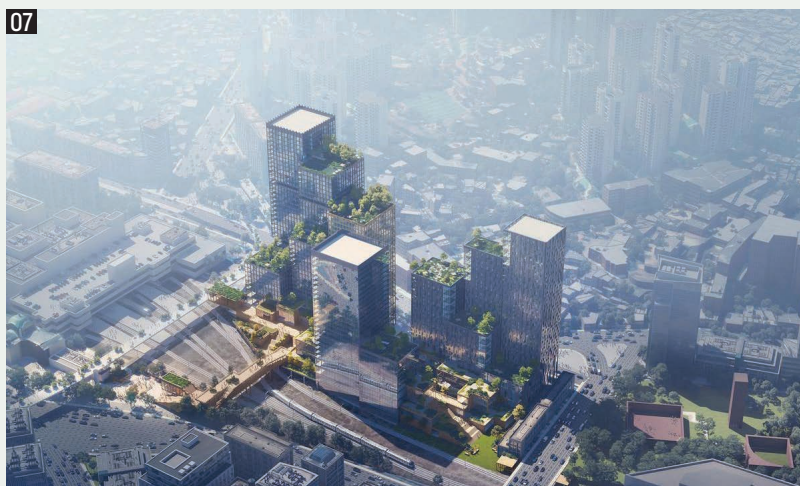
beadási határidő | **2021. 03. 10.**

Moszuli Al Nouri mecset és épületegyüttes rekonstrukciója

beadási határidő | **2021. 03. 26.**

Alps Wellness Központ

beadási határidő | **2021. 03. 30.**

01

EGYENSÚLY ÉS FLEXIBILITÁS

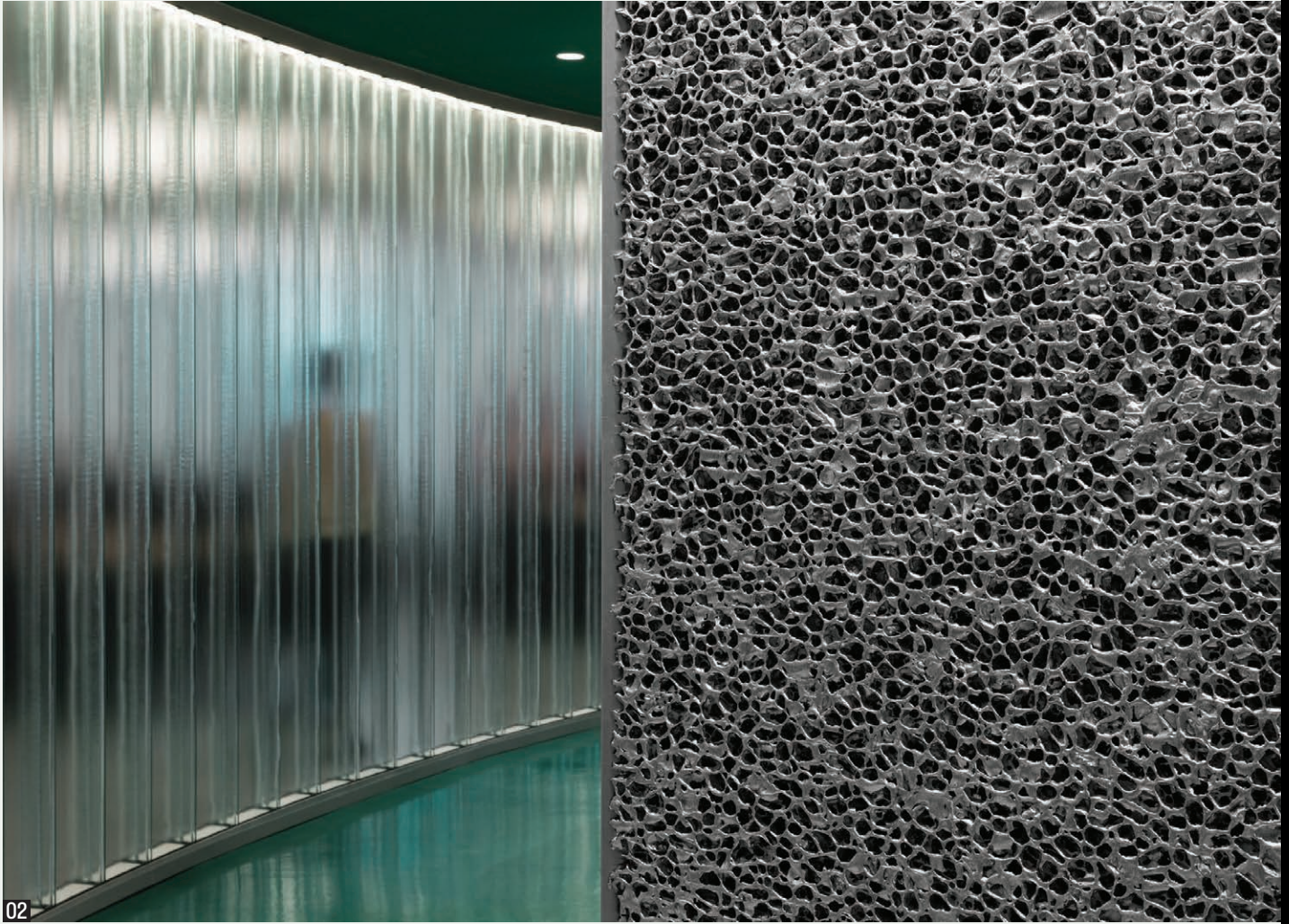
ÉPÍTÉSZ |
ACDF Architecture

SZERZŐ |
ACDF Architecture

— A türelem erény. Mivel a valóság és a valóság mérésére szolgáló adatok továbbra is nap mint nap változnak, túl korai lenne a Covid utáni, mindent átfogó irodatervezési elvekről véglegeset mondani. De ahogy egy-egy vállalat felmondja az irodabérleti szerződését, még a szkeptikusok is kezdik felismerni, hogy az otthoni munkavégzés a jövőben életképes megoldás lehet.

— A járvány miatti leállás előtt a montréalai ACDF Architecture stúdió több irodatervezésben is benne volt. Joan Renaud-val, a cég tervezőcsapatának meghatározó tagjával, a cég társtulajdonosával beszélgettünk.

- 01 A Lighthub online utazási iroda munkaterei
- 02 Alumíniumhab hangelnyelő fal utal a légi közlekedésre

02

A COVID UTÁNI IRODATERVEZÉS KULCSA

FOTÓ |
Adrien Williams, Maxime Brouillet (V2com)

FORDÍTOTTA |
Csanády Pál

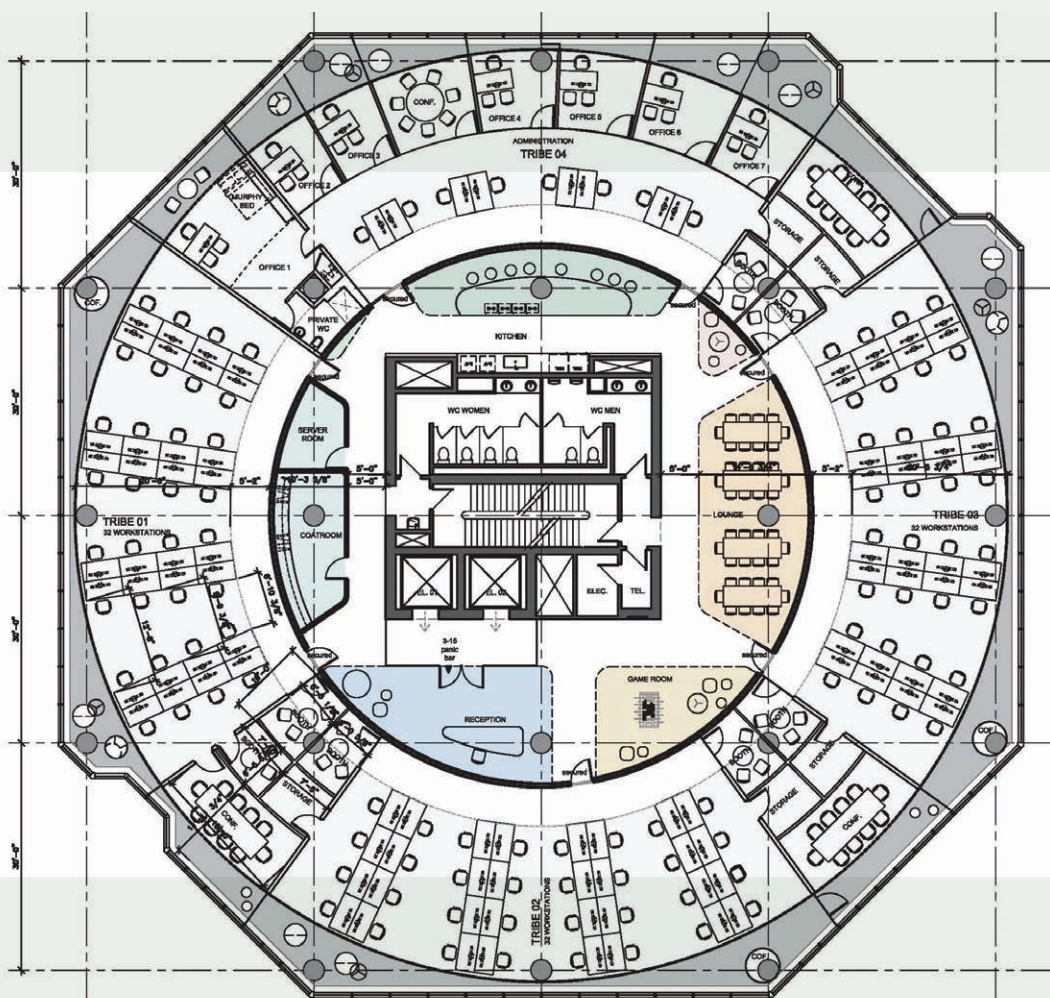
Hogyan reagáltak ügyfeleik a jelenlegi helyzetre, figyelembe véve a félelmeket és az új követelményeket?

— Az ügyfelekkel folytatott beszélgetések nyomán nyilvánvalóvá vált, hogy sokuk biztos benne, hogy visszatérnek a Covid előtti pörgős mindennapok. Társadalmi lények vagyunk, mindannyiunkat a közösség ereje hajt, amikor másokkal együtt dolgozunk, jobbak, hatékonyabbak vagyunk. Érthető hát, hogy ügyfeleink nagyon tartanak a jelenlegi körülményektől. Szóval akár a mostani pandémiára akarunk választ adni, akár a következőre

felkészülni, erről a megváltozott helyzetről beszélni kell minden új tervezési feladat kapcsán.

Hogyan térnek ki erre az egyeztetések során?

— Időbe telik a szokásaink megváltoztatása, de úgy gondolom, van mód arra, hogy rugalmasságot vigyünk az irodai tervezésbe anélkül, hogy a Covidot a projekt középpontjába állítanánk. Vannak olyan módszerek, amelyek a meglévő tervezési eszközöket használják új célokra és új módon, a kerék újrafeltalálása nélkül. Mondok egy példát:

- 03 A toronyház teljes hatodik emeletét elfoglaló irodát körök szervezik
 04 Függetlenül leválaszthatók egyes térrészek megbeszélésekre, telefonálásra
 05 A montreáli Monville hotel előcsarnoka sokféle leülőt kínál

a FlightHub iroda tervezésének első szakaszát még azelőtt fejeztük be, mielőtt a vírus miatti távolságtartás követelményei szoba kerültek volna. Visszatekintve azonban látunk olyan tervezési elemeket, amelyek a Covid-helyzetnek is megfelelnek. A térszervezés lehetővé teszi bármely cél elérését két irányból is, ami lehetőséget kínál egyirányú utcák kijelölésére, úgymond a folyosói kölcsönhatások minimalizálása érdekében. Ezenkívül az egyes csoportzónákba való belépésre két ajtó áll rendelkezésre, amelyek külön be- és külön kijáratként használhatók. Minden zónának saját konyhája és konferenciaterme is van. Végül függönyök hozzáadásával lehetővé tettük az egyterű irodák felosztását, amennyiben az szükségessé válik.

Az egyterű irodák tekintetében az elmúlt években az a tendencia volt megfigyelhető, hogy az együttműködést serkentő munkakörnyezet, vagyis az egybenyitott terek felé haladunk. Megfordulhat ez a tendencia?

— Valójában az egyterű irodák trendje, amely a vezetőket a beosztottjaikkal egy térbe helyezi, megtört az utóbbi években. Mindig jó ürügy volt a maximális térkihasználásra, de a túl sok, egymást kagylózó ember is leronthatja a hatékonyságot. A poszt-Covid világban minden bizonnyal lehetőség lesz ezeknek az elrendezéseknek az újragondolására.

Milyen változásokat fog hozni ez az újragondolás?

— Nem hiszem, hogy visszatérnénk a hosszú középfolyosókhoz, kétoldalt válaszfalakkal. A tér továbbra is kevés, ezért úgy vélem, inkább a viselkedés fog megváltozni.

05

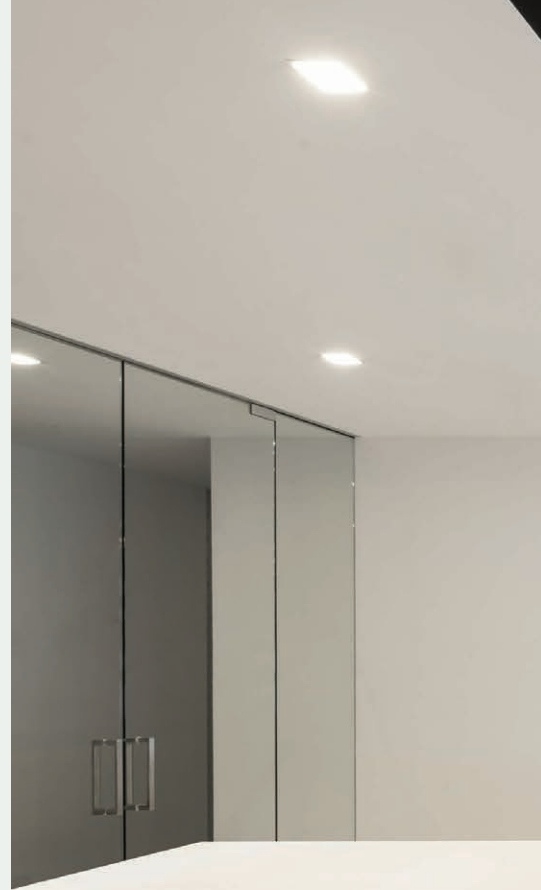
A munkaadók valószínűleg stratégiákat dolgoznak ki az irodákban elhelyezett alkalmazottaik számának csökkentésére, például 30%-ban otthonról dolgoztatnak, rotációs helyszíni munkarendben. Azt várom, hogy nőni fog a fizikai távolságtartás a közös terekben, ami akár nagyon hasznos is lehet. 2018-ban, jóval a pandémia megjelenése előtt az ACDF megtervezte a montréalai Hotel Monville előcsarnokát. A cél az volt, hogy vibráló, nyüzsgő közös teret teremtsen, de a terv egyik erőssége volt, hogy számos különféle leülési lehetőséget kínált, változatos anyagokkal, akusztikával és világítással, amelyek különböző módon vonzzák a különböző embereket. Hasonló egyensúlyt tudunk biztosítani a nyitott irodaterületeket illetően is, szociális komfortot kínálva a csoportos együttlétben.

Milyen „szociális komfortot” terveznek azok megnyugtatására, akik tartanak a megszokott irodai környezetbe való visszatéréstől?

— Eddig három fő viselkedési szabály betartását írták elő, ezek a fizikai távolságtartás, a kézmosás és a karhajlatba tüsszentés. Ezeknek a viselkedési módoknak a támogatására valószínűleg olyan megoldásokkal fogunk találkozni, mint a több automata ajtó, esetleg lábbal és nem kézzel vezérelt lift. Megvizsgáljuk, hogyan lehetne a szigorúbb higiéniai intézkedéseket beépíteni a környezetbe, és úgy gondolom, a recepció környékére telepített fertőtlenítőállomások is megszokottá válhatnak. Felül kell vizsgálni a légszűrő rendszereket, az UV-világítást és még sok minden mást. Azonban tudatában kell lennünk annak, hogy az iroda nem kórház.

06

07

08

Egy másik többlépcsős projekt, amelyben részt vesznek, a Lightspeed cég irodájának tervezése. Hogyan befolyásolta a járvány az Ön terveit a projekt közepén?

— Három fázist már befejeztünk, de van egy negyedik szakasz, amivel a körülbelül 2500 négyzetméteres alapterület tervezése teljes lesz. A Covidra válaszolva az ügyfél arra kért bennünket, hogy a negyedik szakaszhoz három külön elrendezést mutassunk be, a távolságtartás különböző szintjeivel. Mint minden ügyfelünk, ők is remélik, hogy visszatérhetnek majd a Covid előtti hétköznapi élethez, azonban minden eshetőségre felkészülve szuper rugalmas módszereket keresünk, amelyek lehetővé teszik számunkra, hogy „munkacsoportjaikat” egy szempillantás alatt hatékony, fizikailag elhatárolt változó alakítsák.

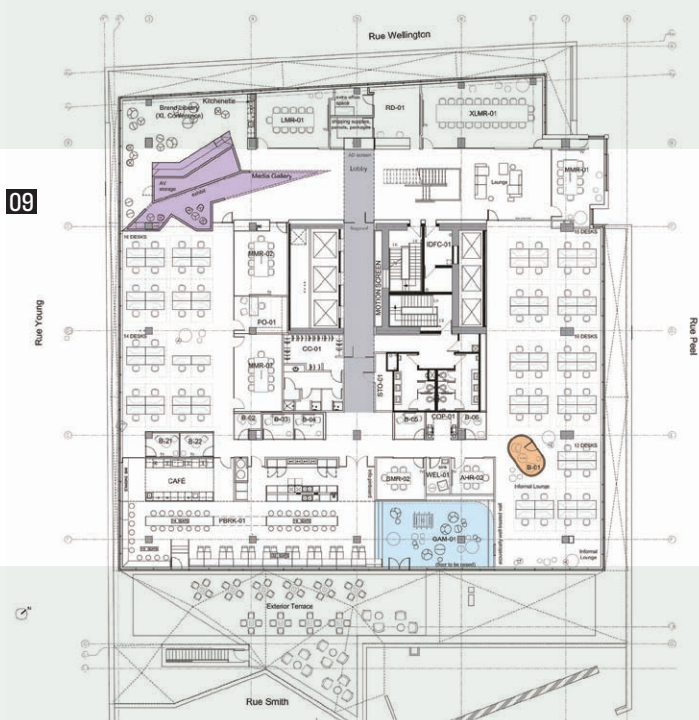
Hogyan néz ki ez a rugalmasság a jövő irodáiban?

— Az általunk vizsgált rugalmas berendezés olyan irodatermek kialakításának esélyét teremti meg, amelyek részei átalakíthatók, bővíthetők, elvehetők anélkül, hogy tartalék területeket vonnánk be. Ebben a tekintetben a mennyezeti hálózatok érdekes lehetőséget jelentenek, mobil, szabadon

felhasználható áramcsatlakozással, kábelcsatlakozással és világítással. Opció az eltolható, mobilfalas elválasztás is.

Mindezen megoldásokat szem előtt tartva, és az alkalmazásukra rendelkezésre álló rövid időtartamot figyelembe véve, általában optimista vagy pesszimista az irodai környezet jövőjével kapcsolatban?

— Határozottan optimista vagyok. Úgy gondolom, visszatérünk a humánusabb környezetbe, és újra szorosan együttműködünk. Azonban ahhoz, hogy a szociális komfort igényeit minden helyzetben ki tudjuk elégíteni, rugalmas lehetőségeket kell beépítenünk az irodai tervezésbe. Ne feledje, hogy az otthoni munkavégzés a kényelmi igények új szintjét is megteremtette. Remélhetőleg új egyensúlyt teremtünk a jövő irodáival, ahol az emberek otthon érzik magukat, amikor dolgoznak.

- 06 A 3D modell-szerű megjelenés fontos volt az Autodesk montréalai irodáinál
- 07 Kötetlen, laza megbeszélőhelyeket találunk itt-ott
- 08 Különböző színek segítik a tájékozódást a kétszáz fős irodában
- 09 Alaprajz: az átalakításnál annyi falat tartottak meg, amennyit csak lehetett

—A vaskos, 316 oldalas kötetet végiglapozva először az illusztrációkat választottam ki, amelyek az építész jellegzetes alkotásait veszik sorra. A könyv kétnyelvű: magyar és angol, egymás mellett. Szerkesztő: Dénes Eszter. A művet a Kós Károly Alapítvány adta ki 2020-ban.

Az előszót prof. habil Ferencz István DLA építész, tervezőművész, a nemzet művésze írta. Az építész fotója után iskolái, munkahelyei, társasági tisztségei, valamint a díjak és kitüntetések felsorolása következik. A bevezető tanulmányt Erhardt Gábor állította össze. Turi Attila Makovecz-tanítvány, az organikus építészet képviselője. „Szerkesztette, rajzolta a Makovecz Imre által tervezett épületeket, illetve személyesen is rengeteg időt tölthetett együtt vele, vidéki művezetésekre, előadásokra kísérve el őt. Makovecz hatására 1990-ben társaival önálló irodát alapított, a szoros kapcsolat azonban továbbra is megmaradt a mesterrel. Fanatikus következetességgel és hatalmas teherbírással csiszolta stílusát elsősorban igényes családi házak tervezésével, majd folyamatosan egyre fajsúlyosabb középületekkel. Turi Attila 1996-tól főépítész volt Budakalászon 23 éven át, 1988-tól már a település lakója.

SZÖVEG | Timon Kálmán

TURI ATTILA

—2001. március 6-án a Tisza Tarpa és Tivadar közötti gátja nem bírta a víz nyomását, és 140 millió liter víz öntötte el a térséget. A beregi árvíz utáni újjáépítésben Turi Attila aktívan részt vett. Munkatársaival 34 típustervet dolgozott ki. Ezekből 1163 új lakóházat építettek, 1640-et pedig helyreállítottak Tákos és Gulács községekben Turi Attila és Zsigmond László főépítési tevékenysége mellett.

—2010. október 4-én 12 óra 25 perckor a Magyar Alumínium Zrt. X. iszaptározó kazettájának nyugati gátja átszakadt, és másfél millió m³ lúgos, maró vörösiszap öntötte el Kolontár, Devecser és Somlósárhely mélyebben fekvő részeit. Tíz ember életét veszítette, 330 család otthona és a környező természeti értékek elpusztultak. 10,5 hektáron épült 87 új lakóépület, és Kolontáron még 21 ház. Ezeket mind Makovecz, Turi Attila és társai készítették.

—Makoveczet 2003-ban hívták meg a BME Építész-mérnöki Karára a hazai organikus építészeiről szóló tantárgy kidolgozására. A mester a feladatot három közvetlen munkatársára: Turi Attilára, Cserynus Lőrincire és Siklósi Józsefekre bízta, akik egy-egy félét vállaltak a háromszemeszteres tantárgyból. Turi 2008 és 2016 között már egyedül vitte a témát. 2003-tól nyaranta Vándoriskolát, építőtáborokat szerveztek, ahol a hallgatók által tervezett, közösen kiválasztott épületeket építettek meg, de 2004-ben Makovecz Imre meghiusult expotornyát valósították meg Elzászban.

—Turi Attila „feladatának tekinti Makovecz Imre hagyatékának gondozását, részt vállalt a Makovecz Imre Alapítvány létrehozásában, működtetésében, amely immár a Magyar Művészeti Akadémia egyik intézményeként foglalkozik az örökséggel, illetve ennek széles körű megismertetésével”. A Településképi Arculati Kézikönyvek kidolgozásában is közreműködött.

04

05

06

- 01 A könyv címlapja
- 02 Faluház, Budakalász, 1995. A rotunda tetőszerkezete
- 03 Tündérvilla óvoda, Zsámbék, 2005. Légi felvétel az épületről
- 04 Általános iskola, Budakalász, 2017. Légi felvétel az épületről
- 05 Családi ház, Szentendre, 2009. Főhomlokzat
- 06 Kálváriadomb, Budakalász. Műemléki templomfalak megóvása

„Makovecz szemlélet- és magatartásformáló, stílus-remtő építész, aki tetteivel új utat mutat Magyarországra és Európa számára – Paolo Portoghesi szerint ez a szemlélet mintegy ötven évvel megelőzi korát.”

A kötet második része nyolc fejezetben a munkákat ismerteti. Első a Községi terek. A budakalászi faluház 1995-ből 1600 nm-es épület. Jellemző eleme a rotunda kávéházi funkcióval, a homlokzatra visszahajtott vadszőlővel és beépített régi kövekkel. Az épület elismerést szerzett fiatal tervezőjének. További középületek: művelődési központ, városháza, egészségház. „Karakter nélkül az élet csorba”, s erről, nekünk építészeknek nem szabad elfelejtenünk, mondta Turi Attila a Hagymány – közösség – építészet címen tartott, 2014. évi MMA-székfoglalóján Nari Gandhi építészt idézve.

A második fejezet a tanulás tereit veszi sorra: bölcsőde, óvoda, iskola. A Tündérvilla óvoda Zsámbékon 2008-ból nyolcfoglalkoztatós intézmény. Egy átrium vagy másképp paradicsomi kert, mint őskép köré szerveződik a létesítmény négy piros cseréptetős tömbje. Tornaterme vaskos téglapillérekre támaszkodó íves rácsostartókkal fedett. A TTT program keretében tornaterem, tanuszoda, tanterem épült számos településen.

A Mester és tanítványa fejezetben Makovecz terveinek folytatójaként találkozunk Turi Attilával. A piliscsai egyetemi klub az ikonikus Stephaneum campushoz kapcsolódik. Az Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézete hengeres épület lapos kupolával. Az épület Makovecz solymárra tervezett, megvalósulatlan tervének továbbfejlesztése a mester gondolatmenetének megfelelő tartalommal.

A munka terei: Gyógynövénykutató Intézet és DVD-üzem. Köztetek és emlékművek: Turul tér – Budapest XII., térrendezés – Szekszárd, Turul – Komárom. Családi házak: ez a legbőszegesebb fejezet, 17 épülettel. Helyszínek: Budapest (6), Szentendre (2), Budakalász (2), Budaörs, Pilisszentlászló, Solymár, Tinnye, Magyarpolány, Nemesbük, Remeteszőlős. Legkarakteresebb a szentendrei épület az alsó szinten aszimmetrikus kettős nagy téglával. Házain mives téglá-, kő- és farészletek, teljesen saját formaképzéssel. Főépítészet Budakalászon 1996 és 2019 között. Az Építve tanítani című fejezet a vándoriskoláról szól. „Az építés az emberépítéssel kezdődik.”

A kötet befejező részében a válogatott munkák felsorolása következik időrendi sorrendben. Bal oldalt a tervek, tervpályázatok, jobb oldalon a megépült munkák. Aztán a 172 munkatárs neve és a 25 kivitelező olvasható. Bibliográfia és fotók jegyzéke 7 oldalon, majd legvégül az építész köszönetnyilvánítása zárja a művet.

Remek fotók mutatják az épületeket. A leírások precízek. A tördelés látványos. A dicsérő szavak mellett azonban pár kritikai észrevételt is meg kell fogalmazni. Három oldalon (24, 34 és 50) a kép a sötét tónusú alányomás következtében szinte kivehetetlen. Az alaprajzokról hiányzik a tájolás (északjel) és a lépték feltüntetése, így arányos összehasonlítások nem tehetők.

„Az építészet számomra elválaszthatatlan annak szociális tartalmától: a közösségtől... Számomra a lépték a helytel, a horizont az idővel párhuzamos. Tapasztalataim, megismeréseim kézzelfogható képpé nevelték szemléletem, amelyben ívként jelenik meg az eleven világ” – vallja Turi Attila.

EUROCODE

tervezési segédletek

Megrendelhető: www.artifexkiado.hu

ABSTRACTS

HARTVIG, Lajos: AGORA IN COVID TIMES

Citation: Metszet, Vol 12, No 1 (2021), pp 12-21, DOI: 10.33268/Met.2021.1.1

AGORA TOWER AND AGORA BUSINESS HUB, BUDAPEST, HUNGARY | Architects: **GÁBOR KISS** and **TAMÁS JÁNOS SZABÓ**

Located at the intersection of the two main arterial roads in Pest, connecting to the Metro line and bus networks this development aims to repair a longstanding wound in the urban fabric. The Agora Hub function reinforces the concepts developed around transport

and business nodes, instead of passing through this development people will consider interacting with the urban spaces created within. The Váci út business corridor has been a subject of debate for many years regarding the height and volume of commercial

developments. This development by local measures towers above its neighbour's without being oppressive due to the careful handling of volumes and the spaces between.

GIUSTRA, Martina: G141 HAUSSMAN SKY ROOF

Citation: Metszet, Vol 12, No 1 (2021), pp 22-27, DOI: 10.33268/Met.2021.1.2

OFFICE BUILDING, PARIS, FRANCE | Architects: **STUDIOS ARCHITECTURE**

Restoration and refurbishment taking place in a historical district of Paris calls for a contemporary reworking of existing values. The mansard roof form considered to be the norm in this area usually results in a single or double floor rooftop development

of dark spaces under a slate roof. To replace the material purely with glazing has two effects: firstly the traditional expectation is met, secondly a bright and vibrant interior is created. The latter being more inline with current expectations for quality of light, space

and therefore wellbeing of its inhabitants. Proof that often the choice of materials, instead of bold architectural statements, can result in a quality development without need for controversy.

SEBES, Péter: PUB REBORN

Citation: Metszet, Vol 12, No 1 (2021), pp 28-33, DOI: 10.33268/Met.2021.1.3

SCULPTURE WORKSHOP, LONDON, UNITED KINGDOM | Architect: **MARTIN EDWARDS**

The creative industry sector in the United Kingdom holds a special place regarding cross disciplinary activities which supports collective and individual successes at a decisive level on the international market.

Taking a redundant public house, which later functioned as a family home, adding another floor to create an artist's studio retains the local tradition for small footprint vertical developments and provides a studio space

which benefits from its location and quality of natural daylighting. From a town planning point of view the streetscape is maintained, as is the historical message, whilst providing a creative place of employment.

TIMA, Zoltán: COLLEAGUE COMMENTS

Citation: Metszet, Vol 12, No 1 (2021), pp 34-39, DOI: 10.33268/Met.2021.1.4

ABC OFFICE BUILDING, BUDAPEST, HUNGARY | Architects: **ISTVÁN LUKÁCS** and **ANDRÁS VIKÁR**

When developing office space adjacent to major arterial roads the need to create a balance between an extrovert exterior and an introvert interior requires careful handling of volumes and functions. This development

which comprises the corner part of an urban block's redevelopment aims to enclose a min-city within a city. Allowing freedom of movement at street level whilst maintaining privacy for commercial users. The built

volumes and more specifically the use of elevational treatments clearly describe the play between, public, intermediate and private.

SYLVESTER, Ádám: MEETING THE LOFFICE

Citation: Metszet, Vol 12, No 1 (2021), pp 40-45, DOI: 10.33268/Met.2021.1.5

COMMUNITY OFFICE BUILDING, BUDAPEST, HUNGARY | Architect: **ÁDÁM PALÁDI-KOVÁCS DLA**

Walking around the main boulevard in Budapest this building jumps out from a backstreet, the bold use of white finishes and a four-floor high themed, figurative, monumental shading device raise this project

above its surroundings. Instantly leading any passerby to consider what is the function and who are the users? A fresh approach to community office space, somewhere on the borderline between loft living and office

aesthetic. A building which at first glance seems to be luxurious regarding its function on closer inspection reveals its inner humble character, inspiring creativity and positivity.

SZENTIRMAI, Tamás: SYMBOLIC DUALITY

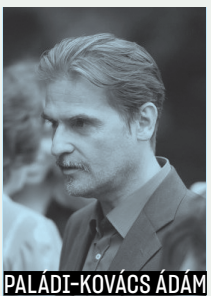
Citation: Metszet, Vol 12, No 1 (2021), pp 46-51, DOI: 10.33268/Met.2021.1.6

RICHTER GEDEON COMMUNITY AND OFFICE BUILDING, DEBRECEN, HUNGARY | Architects: **GYÖRGY TÖÖS** and **GÉZA SZŐKEDENCSI**

Due to changes in the way people work, digital technology and home office working, this office development for a pharmaceutical company has taken

a change for what some may consider the absurd. Leading to the creation of an office building which supports a community space. The possibility of a future where business

and community become mutually beneficial seems to be at hand, with the potential of softening the often-harsh environments created by industrial/business parks.

EDWARDS, MARTIN**GÁL ÁRPÁD****KISS GÁBOR****LUKÁCS ISTVÁN****VIKÁR ANDRÁS****PALÁDI-KOVÁCS ÁDÁM****FRANÇOIS GODARD****PHILIPPE JOUANNEAULT****HÉLÉNE DEPREZ****SZABÓ TAMÁS JÁNOS****SZÓKEDENCSI GÉZA****TŐÖS GYÖRGY**

TERVEZŐK

Edwards, Martin

Építészetet a University of Portsmouth, RWTH Aachen, és a londoni Bartlett School of Architecture iskolákban tanult. Az Avery Associates, Ellis Williams Architects és a Fletcher Priest tervezője, majd 2013-ban Martin Edwards architects néven alapított irodát Londonban. Az AJ Small Projects Award 2020 díjazottja és az RIBA Awards 2020 / 2021 díj második körébe jutott.

Gál Árpád

Gál Árpád a Graphisoftban eltöltött évek után számítógéppel segített tervezéssel foglalkozott. Lukács Istvánnal és Vikár Andrásal építész társtervezőként 2004 óta dolgozik. A közös munka eredménye több mint negyed millió négyzetméter megvalósult épület. 2012-ben mérnök-közgazdász diplomát szerzett, 2018-ban pedig Pro Architectura díjat kapott.

Kiss Gábor

1995-ben végzett a BME építészkarán, 2013-ban a Pécsi Tudományegyetemen szerez DLA abszolutóriumot. 1997-ig az AVS Kft. építész tervezője, azóta a Finta és Társai Építész Stúdió Kft. építész vezető tervezője. Számos pályázaton nyertes.

Lukács István és Vikár András

Lukács István és Vikár András építészek a Buvátiban eltöltött kezdeti évek után 1991-ben alapították közös tervezőirodájukat. Mindketten Ybl-, illetve háromszoros Pro Architectura díjasok. A Vikár és Lukács Építész Stúdió által tervezett épületek mintegy 30 egyéb díjazást értek el. Tervtanácsok tagjai, különböző feladatokkal és megbízásokkal részt vesznek a Budapesti Építész Kamara munkájában, BME diplomabizottsági elnökök.

Paládi-Kovács Ádám DLA

A BME Építésztechnológiai Karán végzett, építész vezető tervező, 1992-ben egyiptomi kutatóösztöndíjas. 1994-2002 között a BME Magasépítési Tanszékén egyetemi tanársegéd, majd adjunktus. 2014-2017 között a Breuer Marcell Doktori Iskola hallgatója. Németországban az F.L.L. Architekt Büro építész tervezője. 1996-ban Magyar Műszaki Haladásért Emlékplakettet, 2013-ban Csarnok Nagydíjat, 2014-ben az Év Irodája, Design díjat kapott. Jelenleg a Paládi Építész és Mérnök Iroda tervezője, 2002-től a BME Magasépítési Tanszék meghívott oktatója.

STUDIOS Architecture

A Studios egy nemzetközi tervezőiroda. Az irodát több mint 20 vezető építész tervező irányítja, több mint 285 alkalmazott részvételével. Stúdióik vannak Los Angelesben, Mumbaiban, New Yorkban, San Franciscóban, Párizsban és Washington DC-ben.

Szabó Tamás János

1994-ben végzett a BME Építésztechnológiai Karán, 1998-ban a MÉSZ Mesteriskolán. 1995 óta a Finta és Társai Építész Stúdió Kft. építész, vezető tervező. A K&H Székházval Építőipari Nívódíjat, FIABCI különdíjat, Aluta különdíjat, Saint-Gobain trófeát nyert.

Szókedencsi Géza

Építész vezető tervező, 1985-ben végzett a BME Építésztechnológiai Karán. Pályakezdetként Hollandiában a Rijksgebouwendienstnél ösztöndíjas, majd az Architecten CIE junior építész. 1991-ig a Szövtervben tervez, majd 1991-ben megalapítja a Artonic Design irodát. Egészségügyi és kulturális épületeiért több miniszteri elismerő oklevelet kapott.

Tóos György

Építész vezető tervező, 1986-ban végzett a BME Építésztechnológiai Karán. 1991-ig a Szövtervben tervez, közben Németországban az Assmann München B+P irodában szerez tapasztalatot, majd 1991-ben megalapítja a Artonic Design irodát. 2009-2016 között az Újpesti Tervtanács meghívott tagja. Egészségügyi épületeiért több miniszteri elismerő oklevelet kapott.

SZERZŐK

Burián Gergő

2008-ban szerzett diplomát a BME Építészmérnöki Karán. 2008 óta a Mérték Építészeti Stúdió Paulinyi-Reith műterem munkatársa, 2013 óta műteremvezető. 2010 óta BREEAM nemzetközi minősítő. 2013-ban mérnök-közgazdász diplomát szerzett. 2014 óta a MOME Építőművészet DLA-képzés résztvevője.

Giustra, Martina

Építész, 2007 óta kutatja a magyar organikus építészetet, Makovecz Imre munkásságát. A Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájának vándorépítész. 2012 és 2014 között a BME Építészmérnöki Karán kutat. 2013 és 2014 között a Makona Kft.-nél. Jelenleg Phd-jelölt a Breuer Marcell Doktori Iskolán, a Pécsi Tudományegyetemen.

Hartvig Lajos DLA

Építész, 1985-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán. A Buvátiban, majd a Matervben dolgozott, 1992-ben végezte el a Mesteriskolát, utána két évet Németországban vett részt nagyobb épületek tervezésében. Hazatérve társával megalapította a Bánáti+Hartvig Építész Irodát, melynek azóta is tulajdonosa és vezető tervezője. 2009-ben doktorált a Pécsi Tudományegyetemen. 2005 óta oktat a BME Építészmérnöki Kar Lakóépülettervezési Tanszékén.

Őrfi József

Organikus építész, Makovecz-tanítvány. Családi házak, kisebb szakrális és középületek tervezésével foglalkozik. Saját építésű, alacsony költségvetésű családi házával 2017-ben elnyerte a Média Építészeti Díj fődíját, belsőépítészeti különdíját és az Index.hu Közönségdíját. Katolikus hittanárként kezdett építészettel tanulni, tanulmányait az Ybl Miklós Főiskolán, a Kós Károly Egyesülés Vándoriskolájában és a Bécsi Technische Universitätén végezte. Építészeti munkássága mellett az Égőgépő Építész Blog szerzője.

Sebes Péter

1986-ban végzett a BME Építészmérnöki Karán, építész, a Tervlap.hu rendszeres szerzője. Különböző tervezőirodákban dolgozott Magyarországon és külföldön, a munkája eredményeként megvalósult épületeket többek között Pest Megye Építészeti Nívódíja, Winkler Oszkár-émlékérem, RICS Awards, Design & Innovation díjakkal értékelték. Jelenleg a Stockwool projektépítész és BIM-menedzsere Londonban.

Sylvester Ádám DLA

Ybl-díjas építész, prof. habil. 1966-ban diplomázott a BME Építészmérnöki Karán, 1972-ben végzett a MÉSZ Mesteriskolán. Diploma után a Buvátiban, 1974-75-ben a Bartos&CIA irodában Bolíviában tervez, majd 1989-ig az Iparterv építész. 1990-2012 között a Tér 4 Építész Kft., azóta a Tér 4 Sylvester Kft. vezetője. 1984-ben kapott YI-díjat, 2007-ben Icomos díjat, 1996 és 2004 között a BÉK elnöke. 2004-től egyetemi magántanár, 2020-tól a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia rendes tagja.

Szentirmai Tamás

Építész, egyetemi oktató. 2003-ban diplomázott a BME-n, 2012-ben szerezte meg doktori (DLA) fokozatát. Építészeti tervezés mellett képzőművészeti projektekből, kutatásokból is részt vesz. 2013 óta a Debreceni Egyetem Műszaki Kar Építészmérnöki Tanszékén tanít. 2016 óta a tanszék vezetője, egyetemi docens.

Tima Zoltán

Okleveles építészmérnök, 1989-ben diplomadíjjal végzett a BME Építészmérnöki Karán, 1994-ben végezte a MÉSZ Mesteriskola XII. ciklusát. A Közti tervezője, Budapest Építészeti Nívódíjat, Figyelő Építészeti Díjat, Pro Architectura díjat, Prima Primissima díjat és Ybl-díjat nyert. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja.

Ware-Nagy Orsolya

2010-ben végzett a BME Építészmérnöki Karán, majd tervezőirodákban szerzett gyakorlatot. Műemlékvédelmi szakmérnök, a Metszet főszerkesztő-helyettese és a Tervlap.hu munkatársa, három gyermek édesanyja.

TÁBLÁK INNEN-ONNAN

Tábla Torontóban 2013 körül: „Az építést rövidebbre tervezzük, mint egy Kim Kardashian-házasság”

Tájékoztató a párizsi Défense negyedben a Grande Arche bejáratán (2013): „Tchnikai mazsilák miatt zárva” (sic)

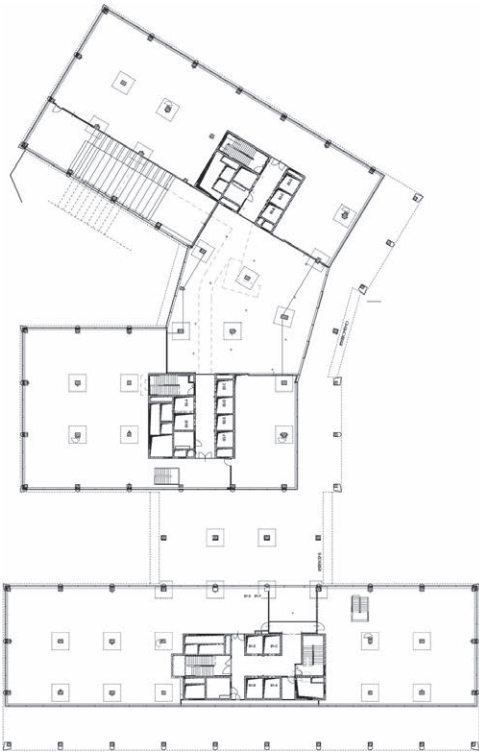

A 2017 BAU kiállítás egyik promóciós táblája: „Az építési területre tilos a belépés. Érvényes Pokémon-játékosokra is”

Tábla - szerencsére egy magyar raktár-áruházból, és nem a Közel-Keletről, 2017

FOTÓ ÉS GYŰJTÉS | Csépe (kivéve Toronto: Pinterest)

„Képtelen vagyok követni,
hogy mikor milyen
építési jogszabály változik...”

„Bizonytalan vagyok,
hogy milyen jogszabályra hivatkozzam
építési jogi vitámban...”

„Rengeteg időm elmegy
azzal, hogy megtaláljam a választ
építési jogi problémáimra...”

„Tartok tőle, hogy egyszer
bírságot kapok vagy nem fizetik ki
a munkámat, mert nem ismerem
valamilyen jogszabályt...”

ITT A SEGÍTSÉG:

ÉPÍTÉSI § JOG

PONTOSAN, EGYSZERŰEN, KÖZÉRTHETŐEN

- értesítés minden fontos építési jogi változásról
- közérthető, gyakorlatias magyarázatok a jogszabályok értelmezéséhez
- pontos hivatkozások a hatályos jogszabályokra

www.epitesijog.hu

A PORTÁL HASZNÁLATÁVAL

- ✓ naprakészen tájékozódhat az építési jog dzsungelében
- ✓ értékes mérnökórákat takarít meg a gyors információszerzéssel
- ✓ elkerülheti a fölösleges jogvitákat és bírságokat

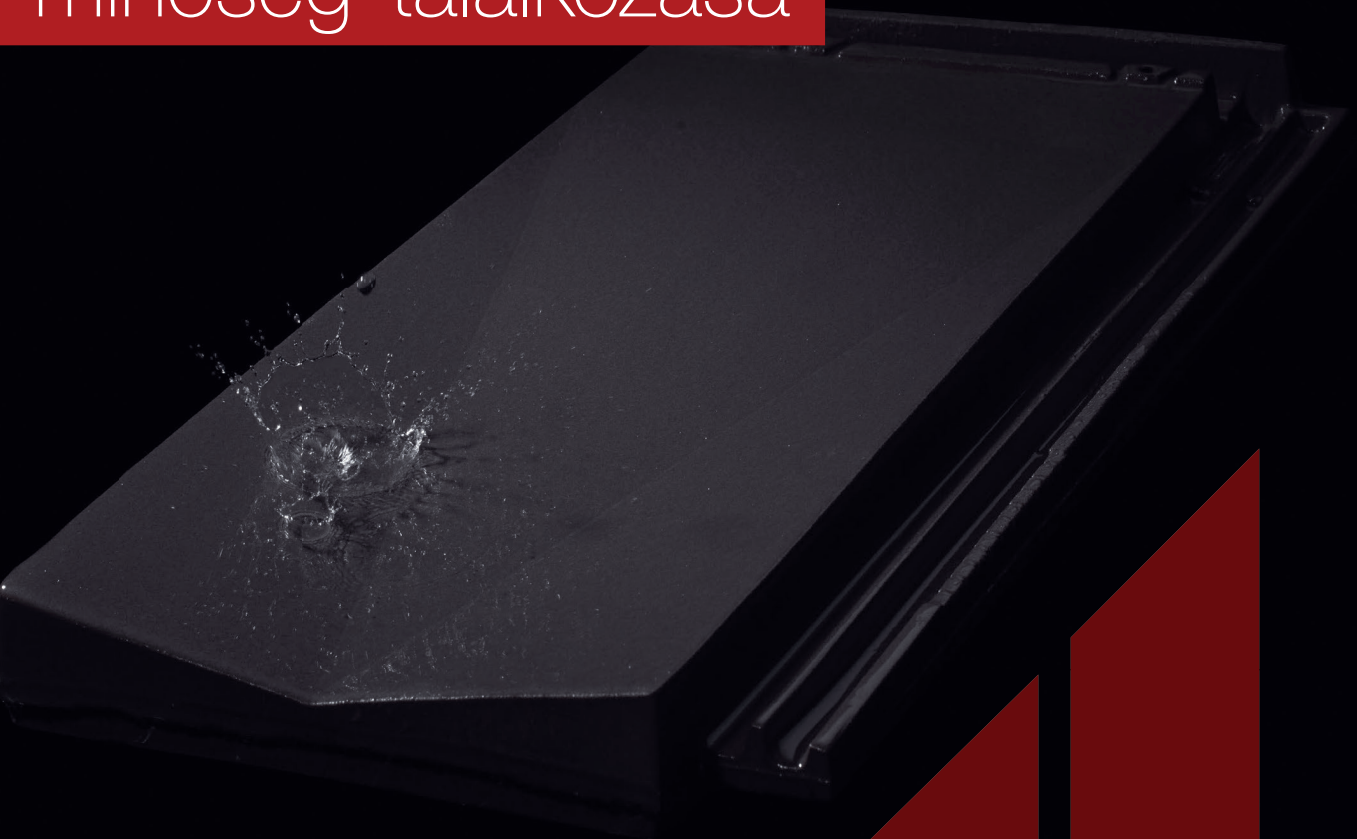
Időben értesítjük Önt a jogszabályváltozásokról – iratkozzon fel
az **INGYENES változásértesítőre!**

Tájékozódjon az **ELŐFIZETÉS lehetőségéről és előnyeiről** az Építésijog.hu
oldalon!

Most **10 SZÁZALÉK ENGEDMÉNYT** kaphat az
előfizetés árából, ha ezen az oldalon rendeli meg:
<https://epitesijog.hu/elofizetes10szazalek>
és az űrlapon beírja ezt a kódot: SZL-2111-03

A lenyűgöző dizájn
és a kimagasló
minőség találkozása

Bemutatjuk a **Tondach** vadonatúj
kerámia tetőcserepét, amelyet a **Studio
F. A. Porschével** közösen fejlesztettünk:
ez a **Tondach V11**.

reddot winner 2020

GERMAN
DESIGN
AWARD
WINNER
2020

További részletek:
www.wienerberger.hu/v11